

חגי תשרי

חוברת לימוד ועבודה

שכבת גיל מומלצת: בינונית

השתתפו בהכנת החוברת:

עורך ראשי: גבריאל כהן

השתתפו בכתיבה: מרגלית ב. חיים
יוכבד שיינין
רונית בן חיים

איורים: מ. בן דוד

עימוד, גרפיקה
והדפסה: סטודיו הר נוף

מרכז מעין החינוך התורני - כתי ספר

מרכז מעין החינוך התורני כ"א

בהוצאת

מרכז מעין החינוך התורני ©

רח' כנפי נשרים 7 ירושלים
טל': 02-6587734 פקס: 02-6587760

תוכן העניינים

41 - 69

פרק ה' - חג הסוכות

מצות הסוכה
האושפיזין
ארבעת המינים
מצות השמחה
הושענא רבא
שעשועונים

70 - 75

פרק ו' - שמחת תורה

מהות היום
דינים ומנהגים לשמחת תורה
התפילות
תיקון הגשם

1 - 7

פרק א' - חודש תשרי

שמות החודש
מזל מאזניים
תאריכים בחודש

8 - 27

פרק ב' - ראש השנה

שמות החג
ליל ראש השנה
התפילות
תקיעת שופר
שעשועונים

28 - 34

פרק ג' - בין כסה לעשור

עשרת ימי תשובה
התפילה בעשרת ימי תשובה
הלכות ומנהגים לערב יום כיפור

35 - 40

פרק ד' - יום הכיפורים

מהות היום
העינויים ביום כיפור
התפילות
תשבץ

מבוא למורה

החוברת שלפניכם עוסקת בחגי תשרי המתחילים בראש השנה ומסתיימים בשמחת תורה.

ימים אלו הם ימי דין ושמחה, ויש לתת את הדעת ליצירת אוירה של קדושה והתעלות בכיתה ולא להסתפק במסירת החומר הלימודי בלבד.

בחוברת דפי עבודה רבים הדורשים הסבר והרחבה מצד המורה על מנת שהתלמיד יבין את הנושא כהלכה ויפנים את הלמד.

החומר העיוני מתבסס ברובו על "ספר התודעה" והחומר ההלכתי - על החוברת "מן המעיין".

שילבנו דפי עבודה אשר בחלקם מקנים ידע ומושגים תוך כדי העבודה ובחלקם מהווים חזרה ושינון לחומר הלמד. על המורה לפעול בשיקול דעת ולהחליט באלו עבודות יש צורך בתיווכו ואלו עבודות יכולות להינתן כעבודה עצמית לתלמיד.

עבודות המסומנות ב- מומלץ לעבוד בהן בקבוצות. לאחר העבודה הקבוצתית יש לפתח דיון בכיתה על המסקנות של כל קבוצה.

בסוף כל פרק הבאנו תשיבונים ושאלות שמתמקדות לגוון ולחנך את הלמידה.

מלבד החומר העיוני הוספנו בחוברת זו שאלות היכולים להוות בסיס לשיעורי העברית והספרות ויש בהם כר נרחב לעבודות הן מבחינת תוכנם והן מבחינת צורתם.

אנו תקווה שתשכילו להפיק את המירב ואת המיטב מחוברת זו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה

צוות המרפ"ד

פ ר ק א

חודש תשרי

תשרי

תשרי - ירח איתנים
ימי עולם - נדונים
לתפלה ובקשה - נכונים
לרועה השושנים
להשיח תחנונים
סלח, מחל - מיחלים הפנים
האר לנו פנים, כתבנו לחיים ושנים
מתפללים בכפלים, דמעות בעינים
די משונאים, לא עוד עברנים
מזור לחולים, קץ למענים
לאב-הרחמים מתחנונים ופונים
ביום קדוש מכל זמנים
וד' - שוכן מרומים
פורש "ספת שלומים"
עוצר אותנו, בניו התמימים,
לשמח בתורה ולבקש גשמים
מבשר גאלה, הלואי לעולמים!

חודש תשרי

ר' אליעזר אומר: "בתשרי נברא העולם" (ר"ה י"א).
 שאותו יום ששי שבו נברא האדם, ראש השנה היה.
 ומאז בריאת העולם ועד ימינו נחשב חודש תשרי
לחודש הראשון מבין חודשי השנה.

התורה קוראת לחודש זה **החודש השביעי** לפי שהוא שביעי
 למנין החדשים שמתחיל מניסן שאז נגאלו אבותינו ממצרים.
 בנביאים נקרא החודש הזה בשם **"ירח האיתנים"** לפי
 שבו נולדו האבות שהם איתני העולם.
 כשעלו ישראל מבבל הביאו עמם שמות לכל החודשים
 וגם את השם **"תשרי"**, על שם "תשרי ותשבוק לכל
 חובותינו" (לשון התרה ומחילה).

חתחו קו בין שם החודש לבין הסיבה המתאימה:

* החודש הראשון	* שהוא שביעי לפי מנין התורה
* החודש השביעי	* שבו נולדו איתני העולם (האבות)
* תשרי	* שבו נברא העולם
* ירח האיתנים	* לשון התרה ומחילה

מזל מאזנים

מזל חודש תשרי הוא מאזנים. מה הם המזלות?
ברקיע יש קבוצות של כוכבים מהלכים, שנראים בכל חודש בצורה שונה. בחודש תשרי נראית קבוצת הכוכבים בצורת **מאזנים**.
צורה זו מרמזת לנו על המתרחש בחודש זה. בחודש תשרי נדון כל העולם לפני הקדוש ברוך הוא, ושוקלים את מעשיו של כל אדם ואדם בכפות המאזנים. זכויות ומעשים טובים בכף אחת, ועוונות ומעשים רעים בכף שניה. וכל אחד ואחד מאתנו חייב לראות את עצמו חציו זכאי וחציו חייב. אם נעשה מעשה טוב אחד – נטה את המאזנים לכף זכות, ואם, חלילה, נעשה מעשה רע – יטו המאזנים לכף חובה.

אלו מעשים טובים תקבלו עליכם לעשות כדי להטות את המאזנים לכף לכות?
כתבו אותם בתוך כף הלכויות.

לוח לחודש תשרי

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת

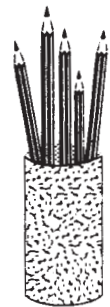
עיינו בלוח השנה, השלימו ורשמו במשבצת המתאימה בלוח שלמעלה.

- באיזה יום בשבוע חל אי בתשרי?
- המשיכו לרשום לפי הסדר את כל שאר ימי החודש.
 (ב, ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, יא, יב, יג, יד, טו, טז, יז, יח, יט, כ, כא, כב, כג, כד, כה, כו, כז, כח, כט, ל)
- כמה ימים נמשך ראש השנה? באילו תאריכים?
- באיזה תאריך חל "צום גדליה"?

5. איזה צום חל בתאריך י' בתשרי?
6. השבת שבין ראש השנה ליום כפור נקראת "שבת שובה".
7. באיזה תאריך מתחיל חג הסוכות?
- כמה ימים נמשך חג זה?
- היום השביעי של חג הסוכות נקרא "הושענא רבא".
- איזה חג חל ביום השמיני ובכ"ב בתשרי?
8. היום הראשון של חג הסוכות והיום השמיני הם ימי חג ואסורים במלאכה. ששת הימים שביניהם נקראים ימי "חול המועד" ומותרים במקצת מן המלאכות.
9. היום שלאחר שמחת תורה נקרא "אסרו-חג" - זהו תוספת של יום שאוסרים (קושרים) אל החג.

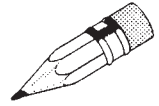
צבעו להנאתכם בצבעים שונים את המועדים הבאים:

- ◆ ראש השנה
- ◆ צום גדליה
- ◆ יום כפור
- ◆ חג הסוכות
- ◆ שמחת תורה

חושבים...ועונים!

1. חשבו היטב והשלימו: (תוכלו להעזר בלוח שבסמוך 4)

◆ איזה חג חל 14 יום אחרי ראש השנה?

.....

◆ מה חל 12 יום לפני שמחת תורה?

.....

◆ איזה צום חל מיד אחרי חג?

.....

◆ איזה חג חל אחרי צום?

.....

◆ כמה ימי חול רגילים יש בחודש תשרי?

.....

◆ מתי נוסף בברכת המזון גם "יעלה ויבוא" וגם "רצה והחליצנו"?

.....

2. כמה מן הנשק...

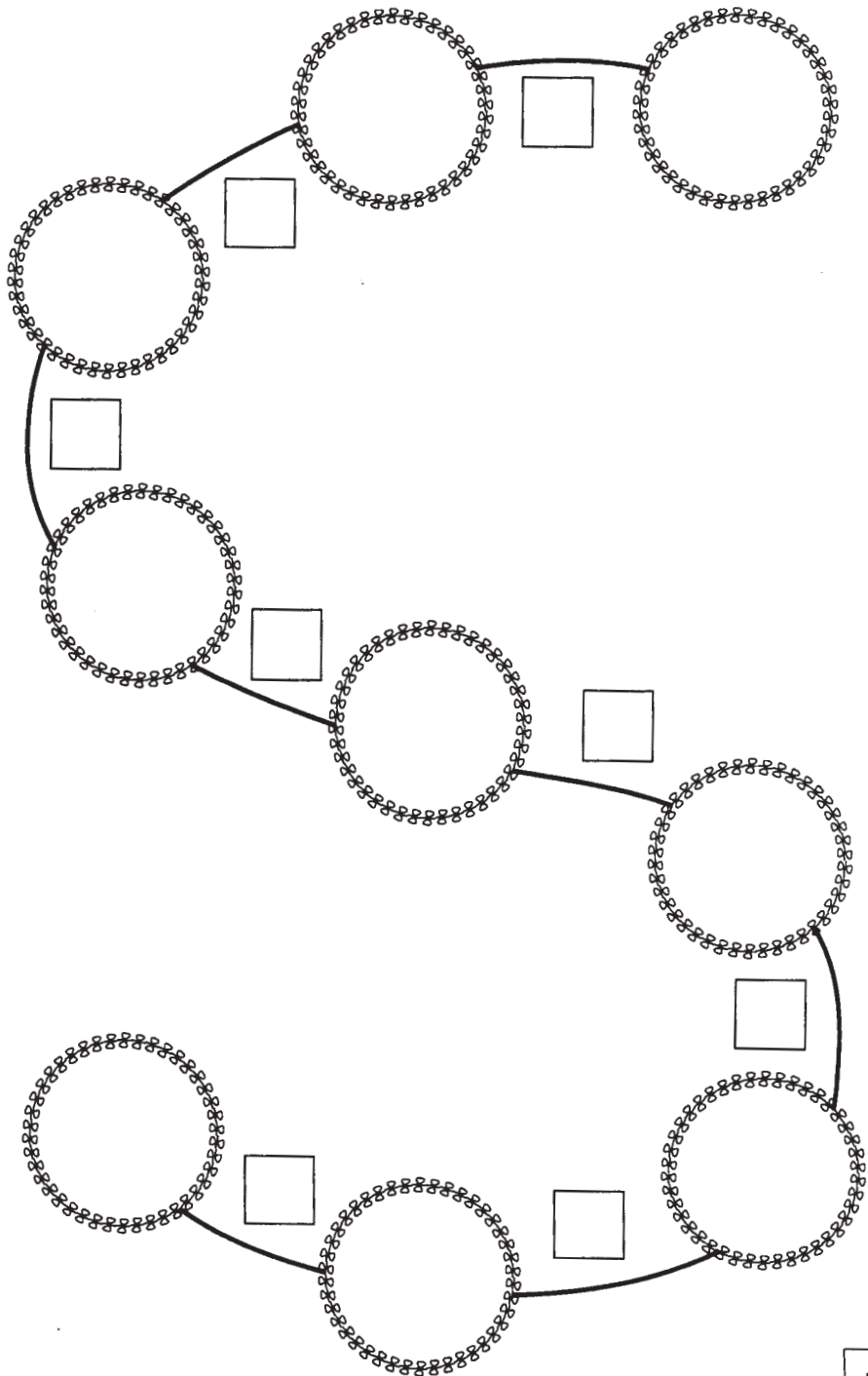
* יום אחד	* ראש השנה
* שני ימים	* יום כפור
* יום אחד	* חג הסוכות
* שבועה ימים	* שמחת תורה

שרשרת חגי תשרי

אכלו את העיטונים שהצג וסגרו אותם בסגר הנכון.
התחילו בראש השנה וסיימו באסרו-תא. ציינו בריבועים
את מספר הימים שצוברים בין חודש לחודש.

חג
הסוכות

יום
גדליה צום

יום
כפור

שמיחת
תורה

ראש
השנה

אסרו
תא

חול
המועד

שבת
שובה

הושענא
רבא

פרק ב

ראש השנה

"זה היום תחילת מעשיך"

בראש השנה השלים וגמר הקב"ה את בריאת העולם. אותו יום שישי שבו נברא האדם - א' בתשרי היה. עמד האדם על רגליו, התבונן בכל הבריאה הנפלאה שברא ה' ואמר: "ה' מלך גאות לבש".

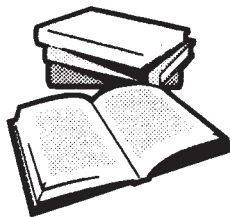
(פרקי דרבי אליעזר, י"א)

במילים אלו המליך אדם הראשון את הקב"ה עליו ועל כל העולם, ומאז היה ראש השנה ליום המלכת ה' על כל הנבראים. ביום זה אנו מכריזים על מלכות ה' בכל העולם כולו, ומקבלים עלינו את עול מלכותו לעולם ועד.

"מי זה מלך הכבוד?
ה' צ-באות הוא מלך הכבוד סלה".

ראש השנה הוא יום הדין לכל הברואים. ביום זה נידון האדם על מעשיו בשנה שחלפה ונגזר דינו מה יהא עימו בשנה הבאה.

אמר רבי יוחנן: שלושה ספרים נפתחים בראש השנה.

אחד של רשעים גמורים,
ואחד של צדיקים גמורים,
ואחד של בינוניים.

צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר (מיד) לחיים,
רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה,
בינוניים תלויים ועומדים מראש השנה ועד יום הכיפורים.
זכו (ועשו תשובה) - נכתבים לחיים, לא זכו - נכתבים למיתה.

(ראש השנה, ט"ז)

שמות ההג

לראש השנה חמישה שמות:

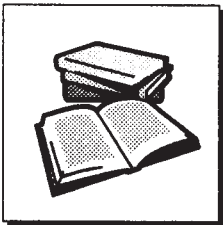
1. ראש השנה -

כי זהו היום הראשון של השנה.

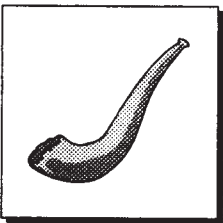
2. יום הדין -

כי ביום זה ה' דן ושופט את כל הנבראים.

3. יום הזכרון -

כי ביום זה ה' זוכר את מעשיהם של כל בני האדם.

4. יום תרועה -

כי ביום זה מריעים (תוקעים) בשופר.

5. יום הכסה -

יום בו מכוסה הירח. ורמז לכיסוי עוונות, שהקב"ה מתמלא עלינו רחמים ביום הדין ומכסה על חטאינו.

מי הזוכר?

כתבו בכל מלבן איפה שם מננות החט מזכר.
 ספרו את הריבועים מתחתית הסוף והזכיקו ציור לכל שם מננות החט.

1. אני היום הראשון של השנה.

שמי:

2. אני היום בו שופט הי את כל הנבראים.

שמי:

3. אני היום בו מכוסה הירח.

שמי:

4. אני היום בו מריעים בשופר.

שמי:

5. אני היום בו זוכר הי את כל המעשים.

שמי:

שמות החג

פתרו את ההגדרות לתשס"ג N-1 ע"ג 7.
לאחר הכתרון תקבלו בשני הטורים המודגשים מימין ושמאל שניים משמות החג.

דבש דבורים טהור

				1
				2
				3
				4
				5
				6
				7

ההגדרות

1. שם אחר לנילוס שבמצרים.
2. פרשה מחומש בראשית.
3. מכשול או תקלה בדרך.
4. נאמרת בליל הסדר.
5. נותן דרשה.
6. צער עמוק.
7. נפש של כל אדם.

שמות החג שהתקבלו:

..... 1.

..... 2.

כתבו שני שמות נוספים לחג

..... 1.

..... 2.

”סימנא טבא”

בליל ראש השנה נוהגים לאכול מיני מאכלים הרומזים לסימן טוב
שנזכה בדין ושתתחדש עלינו שנה טובה, ובזמן אכילתם אומרים
”יהי רצון” הקשור לשם המאכל.

1. אוכלים **תמרים** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו
ואלוקי אבותינו שיתמו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו”.

2. אוכלים **רמון** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו
ואלוקי אבותינו שנהיה מלאים מצוות כרמון”.

3. אוכלים **תפוח בדבש** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו
ואלוקי אבותינו שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה”.

4. אוכלים **רוביא** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה'
אלוקינו ואלוקי אבותינו שירבו זכויותינו ותלבבנו”.

5. אוכלים **קרא (דלעת)** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו
ואלוקי אבותינו שיקרע רוע גזר דיננו ויקראו לפניך זכויותינו”.

6. לוקחים **כרתי** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי
אבותינו שיכרתו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו”.

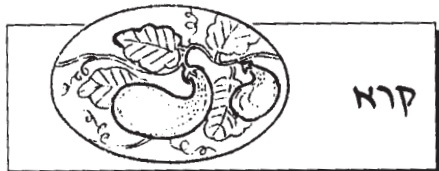
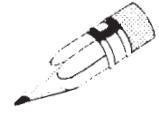
7. אוכלים **סילקא** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי
אבותינו שיסתלקו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו”.

8. אוכלים **ראש כבש (או ראש דג)** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך
ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שנהיה לראש ולא לזנב”.

9. יש נוהגים לאכול **דגים** ואומרים: ”יהי רצון מלפניך
ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שנפרה ונרבה כדגים”.

מאכלים ורמזים

איפה נאכל רומפ'ל ... (מתחו קו)

קרא

* שנה מתוקה

רוביא

* קריעת רוע גזר הדיון

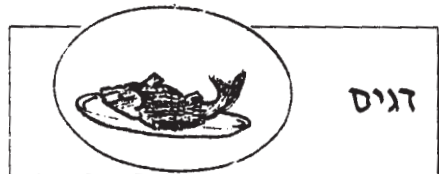
רמון

* סילוק האויבים

תפוח
בדבש

* פריה ורביה

דגים

* ריבוי זכויות

סילקא

* כריתת האויבים

ראש
כבש

* מצוות רבות

כרתי

* חשיבות ועליונות

נשאל ונחכים

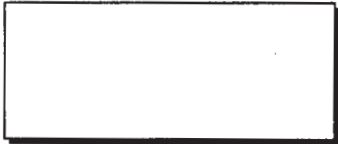
שאל את אביך או את סבך אינו מאכלים נוספים נוהגים לאכול
בביתכם בליל ראש השנה.

המאכל:

ה"יהי רצון" שאומרים:

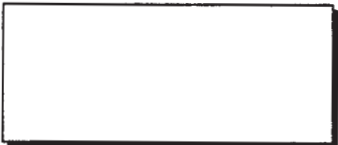
צייר את המאכל:

המאכל:

ה"יהי רצון" שאומרים:

צייר את המאכל:

המאכל:

ה"יהי רצון" שאומרים:

צייר את המאכל:

התפילות בראש השנה

חשיבות רבה יש לתפילותינו בראש השנה שהרי:
 "תשובה, תפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה". בזכות
 התפילה שנתפלל בכונה יקרע ה' את רוע הגזירה ויכתבנו
 בספר חיים טובים.

בראש השנה מתפללים מתוך סדור מיוחד הנקרא:
 "מחזור לראש השנה".

במחזור מרוכזות כל התפילות לפי הסדר:

◆ תפילת ערבית.

◆ תפילת שחרית.

לאחר התפילה מוציאים שני ספרי תורה.

ביום הראשון: קוראים על הולדת יצחק ועל קרבן היום
 בפרשת פנחס.

ביום השני: קוראים על עקידת יצחק ועל קרבן היום
 בפרשת פנחס.

◆ סדר תקיעת שופר.

◆ תפילת מוסף – ובה יש שלוש ברכות אמצעיות:

מלכויות, זכרונות ושופרות.

◆ תפילת מנחה - אם ראש השנה חל בשבת, קוראים
 בתורה כמו בכל שבת.

◆ תשליך - ביום הראשון של ראש השנה הולכים אחרי
 התפילה למקום מים לאמירת "תשליך".

תכלה שנה וקללותיה
 תחל שנה וברכותיה

מלכויות זכרונות שופרות

בתפילת מוסף של ראש השנה יש שלוש ברכות מיוחדות
הנקראות: מלכויות, זכרונות ושופרות.

בכל אחת מברכות אלו מזכירים עשרה פסוקים.

בסדר מלכויות - מכריזים על המלכת ה' בכל העולם ומקבלים עלינו את עול מלכותו.

בסדר זכרונות - מכריזים על אמונתנו שה' זוכר כל מעשי בני האדם ומבקשים שיזכור לנו עקידת יצחק.

בסדר שופרות - מזכירים את קול השופר שנשמע במתן תורה ומבקשים שנזכה לשמוע את שופרו של המשיח.

זכרו את הפסוקים בעמוד 17 והדביקו במקום המתאים:

פסוקי שופרות	פסוקי זכרונות	פסוקי מלכויות

אמר הקב"ה: אמרו לפני בראש השנה
מלכויות, זכרונות ושופרות.
מלכויות - כדי שתמליכוני עליכם.
זכרונות - כדי שיבוא לפני זכרוכם לטובה.
ובמה? בשופר...

(מסכת ראש השנה ליד)

מלכויות, זכרונות, שופרות

"יעלה ויבוא... ויזכר
זכרונו וזכרון אבותינו"

"כי לה' המלוכה
ופושל בגויים"

"תקעו בחודש שופר
בכסה ליום חגנו"

"ויהי קול השופר
הולך וחזק מאד"

"ה' מלך גאות
לבש"

"כי זוכר כל
הנשכחות אתה"

"אין שכחה לפני
כסא כבודך"

"עלה אלוקים בתרועה
ה' בקול שופר"

"תקע בשופר גדול
לחרותינו"

"ה' צבאות הוא
מלך הכבוד סלה"

"והיה ה' למלך
על כל הארץ"

"זכרתי לך חסד
נעורידך"

תקיעת שופר

מצות עשה מן התורה לשמוע תקיעת שופר בראש השנה שנאמר: "ובחודש השביעי באחד לחודש... יום תרועה יהיה לכם". (במדבר כ"ט, א')

מהו שופר? ← קרן של בהמה או של חיה טהורה. ונוהגים לקחת דוקא קרן של איל כדי להזכיר את עקידת יצחק. צידו האחד צר וצידו השני רחב.

מי חייב בתקיעת שופר? ← אנשים מגיל 13 ומעלה. גם הנשים נהגו להחמיר ולשמוע תקיעת שופר.

כמה תוקעים? ← פשט המנהג לתקוע 100 קולות: 30 "תקיעות מיושב" לפני תפילת מוסף. 60 "תקיעות מעומד" בתפילת מוסף ועוד 10 תקיעות בקדיש האחרון.

מתי תוקעים? ← זמן תקיעת שופר ביום ולא בלילה מזריחת השמש ועד שקיעתה. אין תוקעים בראש השנה שחל בשבת.

מהי ברכת התקיעה? ← "ברוך אתה ה'... אשר קדשנו במצוותיו וציונו לשמוע קול שופר". ביום הראשון מברכים גם ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

שופר -

שפרו מעשיכם!

סיבות רבות יש לתקיעת השופר בראש השנה. השופר מזכיר לנו מאורעות שונים המעוררים אותנו לחשוב ולבקש על דברים חשובים. לפניכם מאורעות אותם מזכיר לנו השופר.

בלבבות שבאמור האב כתוב מה נחשוב ונבקש בפמן תקיעת שופר. התאימו לב לבל מאורע (אפרו והדביקו).

◆ יצחק אבינו נעקד על המזבח ונשחט תמורתו איל.

◆ בביאת המשיח יתקע בשופר גדול.

◆ ראש השנה הוא היום הראשון מעשרת ימי תשובה.

◆ בזמן המלכת מלכים נוהגים לתקוע בשופר.

נמליך עלינו ועל
כל העולם את
הקדוש ברוך
הוא

◆ במעמד הר סיני
היה קול שופר
חזק מאד.

נתעורר מקול
השופר לשוב
בתשובה

◆ בזמן חורבן בית המקדש
נשמע קול תרועת האויבים.

נקבל על עצמנו
מה שקיבלו אבותינו
באומרים "נעשה
ונשמע"

נזכיר לפני הקדוש
ברוך הוא את
זכות עקידת
יצחק

נבקש מהקדוש
ברוך הוא על בנין
בית המקדש

נתפלל על
הגאולה ועל
ביאת המשיח

איחולים לבנים

מלא את הברכה המסתתרת:

כתבו את המילים בשורה העליונה לפי ההגדרות הכתובות מתחתן.

בתוכה	קול השופר	"ופרצת... וקדמה צפונה..."	עפרון היה מבני	"והארץ היתה תהו ו ב"	מספר הדברות באותיות	כתה "בלי הא"													

כתבו את הברכה שהתקבלה:

ברכה זו מתחילים לאחל איש לרעהו מ.....

עד.....

בעשרת..... עד..... משנים ומאחלים:

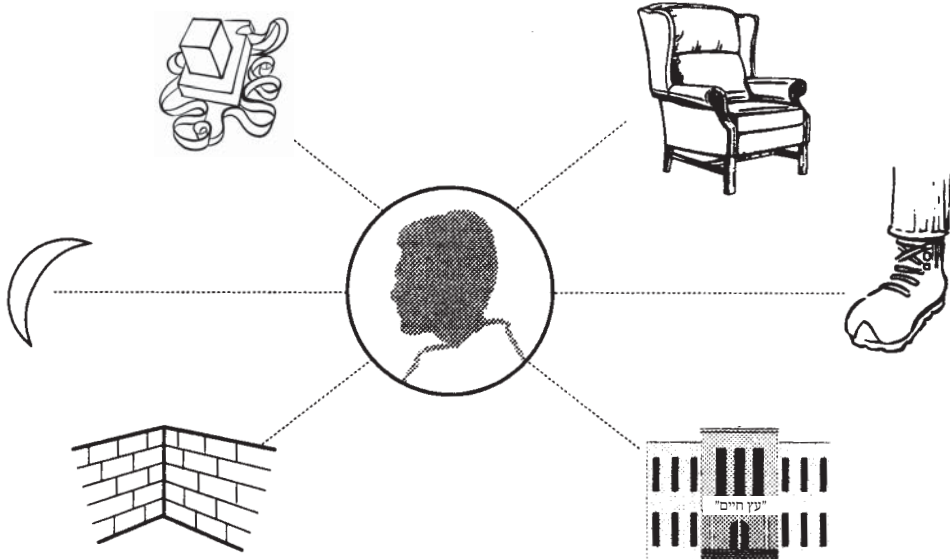
ראש בראש

לפעמים מילה נצמדת (ומתחברת) למילה אחרת ונוצר ביטוי חדש. אנו מרבים להשתמש בצמדי מילים ואפילו לא שמים לב לכך. לדוגמא: כולם יודעים מהו בית! כולם יודעים מהו ספר! וכאשר הספר והבית נצמדים, נוצר ביטוי חדש וכולנו קוראים לו:

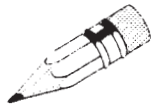
מילים רבות נצמדות למילה **ראש**. נסו על פי הזיורים למצוא את הביטויים השינושיים למילה ראש. ציינו על הקו את הביטוי. העפרו במילים המופיעות בצד.

- תפילין
ישיבה
חודש
יושב
פינה
כף רגל

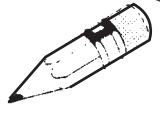
כתבו את הביטויים על פי הפירוש **ראש**.

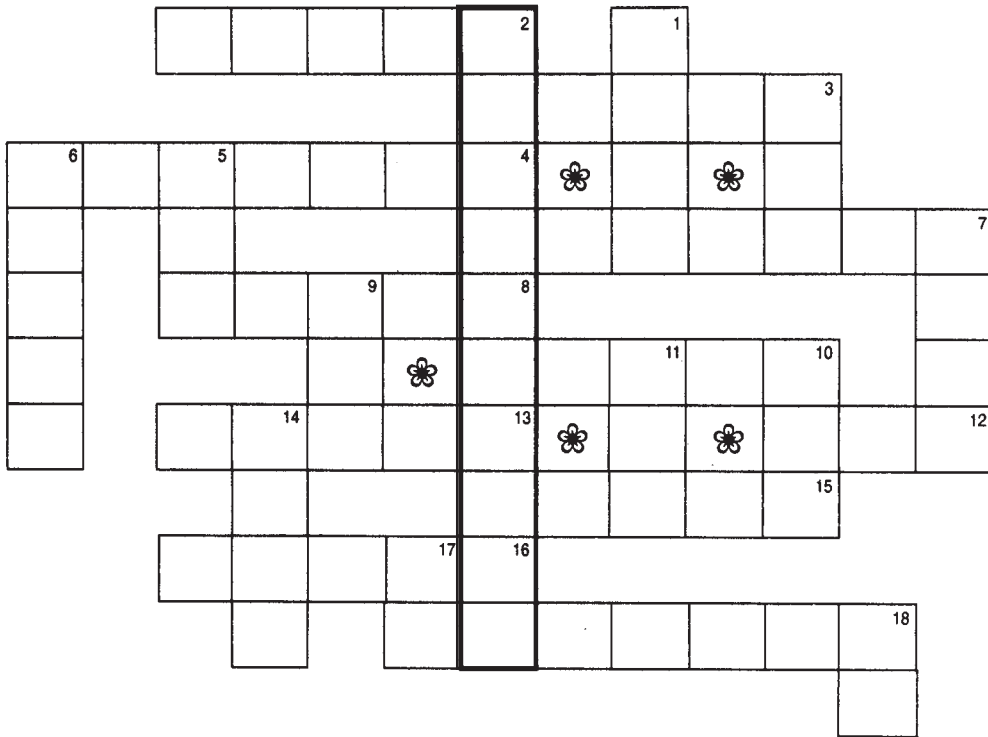
- היום הראשון לחודש. ◆
- מלמטה עד למעלה. ◆
- חג, שהוא תחילת השנה. ◆
- מנהל הישיבה. ◆
- התפילין שמעל המצח. ◆
- המנהל של האסיפה. ◆
- הדבר העיקרי. ◆

חשבו היטב! האם ראש השנה הוא ראש חודש?!

השלימו את התשבץ לפי ההגדרות במאונך ובאונק. לאחר הפתרון תגלו בטור המודגש שתי מילים שהן פתיחה לתפילה חשובה הנאמרת בימים קדושים אלו.

ההגדרות

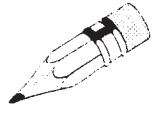
- מאונך - מלמעלה למטה**
1. צבע בהיר, גוון של אדום ולבן ביחד.
 3. המשקה הכי חיוני וחשוב לגוף.
 5. רוצה לשתות.
 6. התפילה האחרונה של יום כפור.
 7. מסכת שנלמדת בראש השנה.
 9. בעיה שמתקשים בה.
 10. בית השור והפרה.
 11. סלח.
 14. בו אנו תוקעים בראש השנה.
 17. זכרון תרועה, בראשית־יבות.
 18. לחם מן השמים.

- מאונך - מימין לשמאל**
2. ראשון משלושת האבות.
 3. תפילת הערב.
 4. "_____ ... שנהיה לראש ולא לזנב".
 7. אחד משמות החג.
 8. החומש השלישי.
 10. חמלה.
 12. האות הראשונה בא"ב.
 13. דיבור בקול נמוך.
 15. מנהג בר"ה ליד נהר או מים.
 16. גערה של מורה או רב כדי לחנך.
 18. אחד משלושת הקטעים של תפילת מוסף לראש השנה ("אמרו לפני... כדי שתמליכוני עליכם").

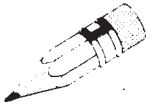

המשך מעמ' קודם

מהי התפילה?

השני: (העלו באישים שבחסרת)

מתי נאמרת תפילה זו?

.....

.....

.....

.....

תפילה זו אינה נאמרת ב.....

תענית ציבור, יום כפור, עשרת ימי תשובה, שבת, ראש השנה

את תפילת "אבינו מלכנו" חיבר רבי עקיבא.

"מעשה ברבי אליעזר, שירד לפני התיבה (בשעת עצירת גשמים)
ואמר עשרים וארבע ברכות ולא נענה. ירד רבי עקיבא אחריו
ואמר: אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה! אבינו מלכנו למענך
רחם עלינו! וירדו גשמים. (תענית כ"ה, ב")

כאשר ראו חכמים את חשיבותה הגדולה של תפילת "אבינו
מלכנו הוסיפו לה ותיקנו שיאמרו אותה בימי הסליחות.

חידת ציורים

מצא את המילים המסתרות מאחורי כל ציור ותמצא ברכה מיוחדת לראש השנה!

ר = ט

ה +

ו + ה

ס = ת

כ -

הברכה שהתקבלה:

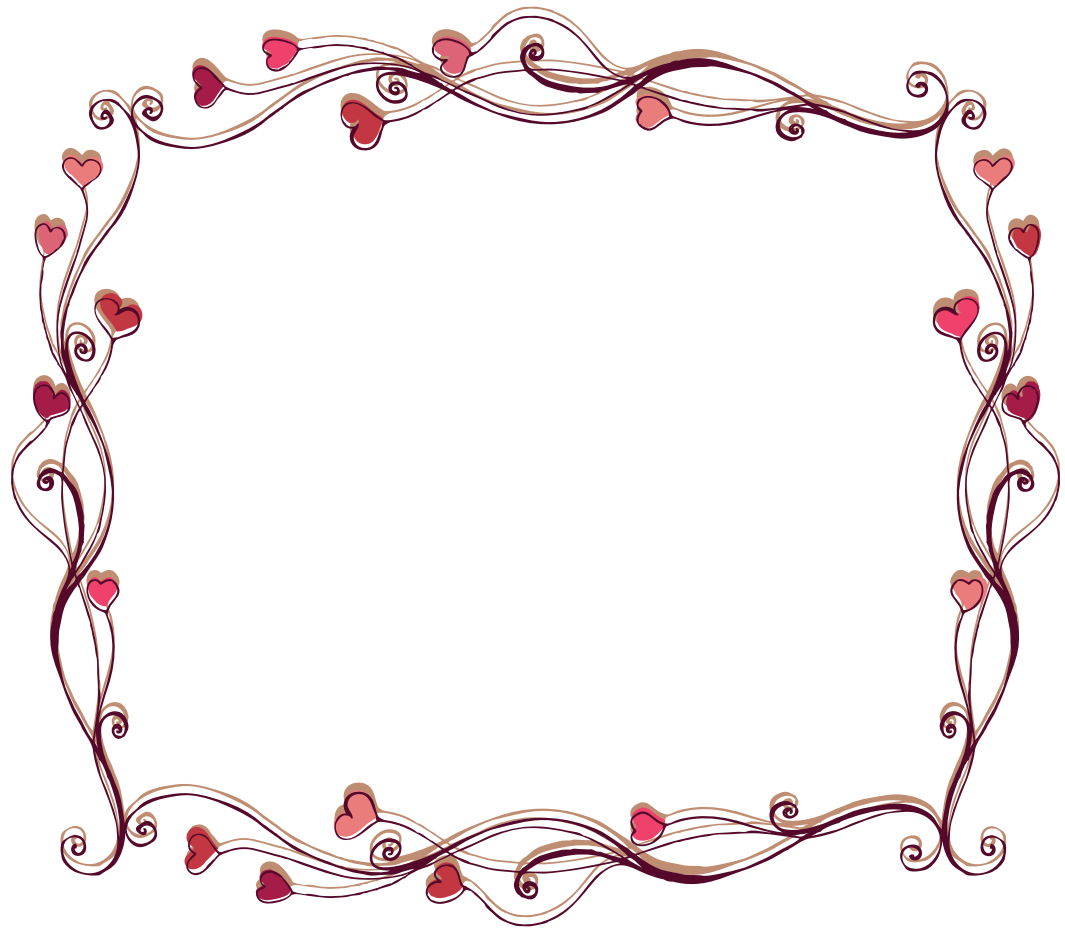
הכינו בעצמכם כרטיס ברכה לשנה החדשה

הוראות להכנה:

1. חברו ברכה לשנה החדשה. בחרו אחת מהאגרות שצמטה וכתבו את הברכה בתוכה. גזרו וקטטו כרזונכם.
2. הכינו את המעטפה
 - ◆ גזרו בקווי הספירה המסומנים ב- _____
 - ◆ קטלו בקווי הקיפול המסומנים ב- - - - -
 - ◆ מרחו דבק במקום המסומן ב- [shaded box]
 - ◆ הדביקו את החלק התחתון על גבי העליון (שימו לב שהמקום לכתיבת הכתובת יישאר חיצוני).
3. קטלו את האגרת, הכניסו למעטפה, הדביקו בול ושאלחו לכתובת הרצויה לכם.

פרק ג

בין כסה לעשור

עשרת ימי תשובה

עשרת ימי תשובה הם עשרת הימים המתחילים בראש השנה ומסתיימים ביום הכיפורים. ימים אלו נקראים גם "בין כסה לעשור", בין ראש השנה הנקרא "כסה", שנאמר: "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו", לבין יום הכיפורים הנקרא "עשור", שנאמר: "אך בעשור לחודש השביעי... יום כפורים הוא".

נאמר בישיבה: "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב". למדנו מפסוק זה שפעמים הקב"ה מצוי ופעמים אינו מצוי, פעמים - קרוב, ופעמים - אינו קרוב. ומתי הוא מצוי וקרוב? בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. ולכן, אף על פי שהתשובה והתפילה יפה לעולם, בעשרת ימי תשובה היא יפה ביותר ומתקבלת מיד.

(ספר התודעה ל"ב)

אלו מנהגים נוהגים בעשרת ימי תשובה? (העלו כצ'ורים)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את דוע הגזירה"

התפילה בעשרת ימי תשובה

בעשרת ימי תשובה לא נשכח את ההוספות והשינויים
בתפילת "שמונה עשרה".

מה מוסיפים?

בסוף הברכה השניה:

"מי כמוך אב
הרחמן, זוכר יצוריו
לחיים ברחמים".

בסוף הברכה הראשונה:

"זכרנו לחיים מלך
חפץ בחיים, וכתבנו
בספר החיים
למענך אלוקים חיים".

בסוף הברכה האחרונה:

"ובספר חיים ברכה ושלום
ופרנסה טובה וישועה ונחמה
וגזרות טובות נזכר ונכתב
לפניך אנחנו וכל עמך ישראל
לחיים טובים ולשלום".

באמצע ברכת "מודים":

"וכתוב לחיים טובים
כל בני בריתך".

מה משנים?

בברכת "השיבה שופטינו":

במקום: "ברוך... מלך
אוהב צדקה ומשפט"
אומרים: "ברוך...
המלך המשפט".

בברכת "אתה קדוש":

במקום: "ברוך...
הקל הקדוש"
אומרים: "ברוך... המלך
הקדוש".

בסיום התפילה:

במקום: "עושה שלום
במרומיו"
אומרים: "עושה השלום
במרומיו".

כוחה של התשובה

לפניכם חלקי מאמרים על מעלת התשובה. התאימו לכל מאמר את המשכו.
אם תתאימו נכון, תקבלו מהמילים שבספרת מאמר נוסף.

מיד היא עולה
עד כסה הכבוד
אלא

עלה לירושלים
ובנה את בית המקדש
ובנה את המזבח...
נגאלים

מרפאת את
החולי ומצלת אותו
מכל יגון ואנחה וצער
בתשובה

צדיקים גמורים
אינם עומדים
אין

שזדונות
נעשין לו כזכויות
ישדאל

במקום
שבעלי תשובה
עומדים

גדולה
תשובה

מי שהוא עושה
תשובה, מעלה
עליו כאילו

כיון שאדם
מהרהר בליבו
לעשות תשובה

גדול כוחה
של התשובה
שהיא

המאמר הנוסף שקיבלתם:

תפילת תינוקות של בית רבן

ווחחו עם חבריכם:

1. האם תפילה של ילדים היא חשובה?

מדוע?

2. האם היא עוזרת ומועילה?

במה?

למי?

3. קראו את המשל שלפניכם:

משל לאב שהיה הולך עם בנו הקטן בדרך, וכאשר הגיעו למקום שקשה לו לעבור בו, כמו נהר או הר, היה האב נושא את בנו על כתפו ומעבירו את הדרך הקשה. פעם הגיעו אל עיר מבוצרת והשער היה סגור ומסוגר, רק חלונות קטנים היו בצידי החומה. אמר האב אל בנו: דע, בני, כי עד עתה הייתי מתנהג עמך בחמלה רבה - נשאתי אותך על שכמי ולקחתי אותך על זרועותי. אבל עתה איננו יכולים להיכנס אל העיר אלא אם כן אתה, בני, תזדרז לעלות בחומה, תכנס דרך החלונות הקטנים ומבפנים תפתח את השער גם לי.

והנמשל:

במשך כל השנה דואגים ההורים לילדים לכל מחסורם. ובימים אלו באים ההורים להתפלל, אך קשה לתפילתם להכנס, שכן: "מיום שחרב בית המקדש נעלו שערי תפילה". ורק הילדים יכולים להתפלל מעומק הלב ולפתוח לכולם שערי רחמים כי קול תפילת הילדים הוא הבל פה שאין בו חטא, והוא בוקע חלוני רקיע לשמוע אל התפילות.

(על פי משלי המגיד מדובנא)

כתבו האם השתנתה דעתכם על תפילת הילדים לאחר שקראתם את המשל?

.....

.....

הלכות ומנהגים לערב יום כיפור

נחתו קו בין המנהג לסיבה המתאימה:

הסיבה

כדי שיתחזק באכילה
ושתיה לפני התענית
ויוכל להתענות למחרת.

גדולה זכות הצדקה
להגן ולהציל פגזרות
רעות.

שיתעורר האדם לחשוב שכל מה
שנעשה לעוף ראוי להעשות בו
בגלל עוונותיו, ועל ידי כך
ישוב בתשובה.

שערי רחמים נפתחים
בשעה זו והתפילות
רצויות.

עבירות שבין אדם לחבירו אין
יום הכיפורים מכפר עד שירצה
את חבירו.

המנהג

נוהגים לעשות "כפרות"
בערב יום הכיפורים.
לוקחים תרנגול לכל
אחד מבני הבית
ושוחטים אותו לכפרה.
יש נוהגים לעשות
כפרות בדגים או בכסף.

מצוה לאכול ולשתות
בערב יום הכיפורים.
וכל האוכל ושותה
בתשיעי - מעלה
עליו הכתוב
כאילו התענה
תשיעי ועשירי.

צריך כל אדם
לפייס את חבירו
בערב יום כיפור
ולבקש ממנו
סליחה ומחילה
על מה שפגע בו.

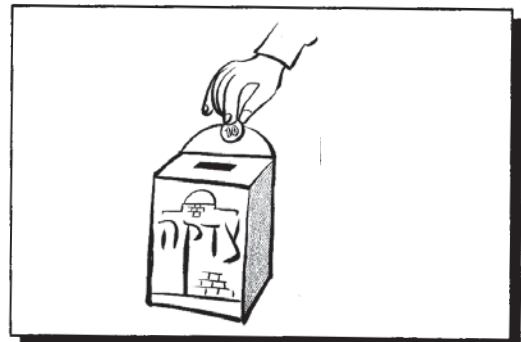
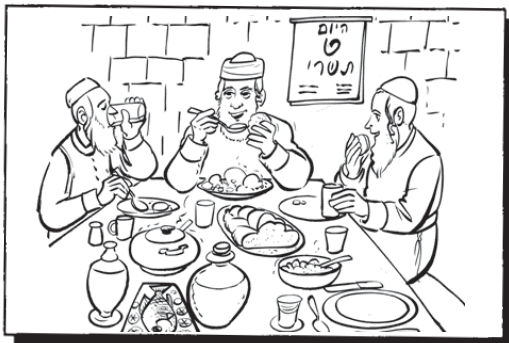
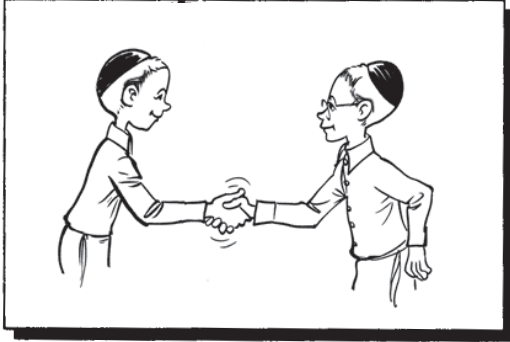
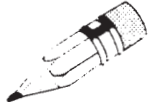
בערב יום כיפור
מרבין ביותר
בנתינת צדקה.

לפני שהולכים
לבית הכנסת
בערב יום כיפור,
מברכים האבות
את בניהם.

מנהגים בציוורים

אלו מנהגים של ערב יום הכיפורים רחוקים בציוורים שלפניכם?

מרבית בצדקה, כפרות, ברכת הבנים, אכילה בערב יום כיפור, פיוס ובקשת סליחה מחברים.

טלית גדול

ומרדכי הצדיק בגאון
ארבע כנפותיו - ראון.
הפתילים נשרכים
על שבילים ודרכים
מקום הכתוב: "וראיתם אתו"
בכל נימי נפשו ומאדו.

ימים נוראים - קרבים ימי חג
ור' מרדכי משיג
מארץ הקדש - אריג.
עליו לרוץ, לחיט לפנות
שיכין בדחיפות
ארבע כנפות.
והחיט בלי שהיות
למלאכת הקדש נאות
ומרב עיפות ולאות
גזר האריג ועשה טעות.
לפני הרב עמד
כל גופו רעד
בעבודתו - מעד.
הרב בודאי יכעס
וגם מגערה לא אכפת,

מרקדק במצוות ר' מרדכי
קלה כחמורה, לפי ההלכה
רמ"ח - עשה
ולא תעשה - שס"ה,
כל מצוה - בעיניו חשובה
כל מצוה - בעיניו חכיבה
אך מתרין"ג אחת בחר
לקבל עליה יותר שכר,
קצת יותר מרפזית
היתה בעיניו - "ציצית".
מגיל שלש ומעלה
ביום ובלילה
טלית קטן
מאמו - מתן.
בקדשה נפשו מסר
אף פעם לא חסר
לא היה קל
במצוה הזאת בכלל
תמיד היו הגוים
מלגלגים וצוחקים,
נראית להם טפשית
כסות כמו ציצית.

מחריש הצדיק -
על יהודי לא יקפיד
לא חרון, לא מדון.
מעצמו - ימנע לבוש
ויהודי לא יבוש!

פרק ד

יום הכיפורים

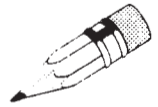
יום הכיפורים

לאחר שחטאו בני ישראל בחטא העגל ונשתברו הלוחות, עלה משה רבינו למרום שלוש פעמים כדי לבקש רחמים על ישראל. **בי' בתשרי**, כאשר עלה בפעם השלישית, אמר לו הקדוש ברוך הוא: "סלחתי כדברך", ונתן לו את לוחות הברית השניים במקום הראשונים שנשתברו. ומאז נקבע יום זה, י' בתשרי, ל"**יום הכיפורים**", שהוא יום סליחה, מחילה וכפרה.

"שהיה מחסדי הא-ל על בריותיו לקבוע להם יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישובו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה... על כן ראה בחכמתו ברוך הוא, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים".

(ספר החינוך, מצוה קפ"ה)

קראו בעיון את הנאמר ב"ספר החינוך" והשיבו:

1. מהו "חסד הא-ל"?

2. מה היה קורה לולי יום הכיפורים?

3. מדוע נקבע דווקא י' בתשרי ליום כפרה ומחילה?

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם"
(ויקרא ט"ז ל')

"שבת שבתון"

"אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא...
ועניתם את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום
הזה כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונקרתה
מעמיה שבת שבתון הוא לכם..."

(ויקרא כ"ג)

עיינו בכסוקים שנאמרה והשיבו:

1. "החודש השביעי" הוא חודש
"בעשור" - היום העשירי (באותיות) הוא
יום הכיפורים חל ב (יום) ב (חודש)
2. יום הכיפורים נקרא גם
3. צריך להתענות ביום הכיפורים, שנאמר: " את"
4. אסור לעשות ביום זה
שנאמר: "וכל לא בעצם היום הזה".
5. האוכל ושותה ביום הכיפורים במזיד עונשו כרת,
שנאמר: "כל הנפש מעמיה".

העינויים ביום הכיפורים:

איסור נעילת נעלי עור

איסור רחיצה

איסור סיכה

איסור שתיה

איסור אכילה

התפילות ביום הכיפורים

ביום הקדוש, יום הכיפורים, מתפללים חמש תפילות:

1. תפילת ערבית

לפני תפילת ערבית פותחים את ההיכל ואומרים תפילת "כל נדרי"
שהיא תפילה להתרת הנדרים הנאמרת בשפה הארמית
שלוש פעמים.

אחר־כך מברכים ברכת "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"
בשמחה גדולה על שזכינו להגיע ליום קדוש זה.

בקריאת שמע של יום כיפור
אומרים את הפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם
ועד" בקול רם, כי ביום כיפור אנו דומים למלאכים ופסוק זה
הוא שירת המלאכים. אחרי התפילה אומרים "סליחות".

2. תפילת שחרית

לאחר התפילה אומרים

"סליחות". מוציאים שני ספרי תורה: בספר הראשון
קוראים בפרשת "אחרי מות" על סדר עבודת כהן גדול
ביום הכיפורים. בספר השני קוראים בפרשת פנחס על
קרבת היום.

3. תפילת מוסף

לאחר תפילת הלחש, בחזרת השליח־ציבור, מזכירים את
את סדר העבודה של הכהן הגדול בבית המקדש ביום הכיפורים.

← המשך התפילות בעמוד הבא

מהו "סדר העבודה"?

בזמן שבית המקדש היה קיים, היתה לכהן הגדול עבודת קורבנות מיוחדת ביום הכיפורים שנמשכה מעלות השחר ועד מוצאי היום.

יום הכיפורים היה היום היחיד בשנה בו נכנס הכהן הגדול למקום הקדוש ביותר בבית המקדש, לקודש הקודשים, כדי לעשות שם את עבודתו. ועכשיו, שאין בית המקדש קיים – התקינו חכמינו לומר את "סדר העבודה" במקום עשיית העבודה.

"מה נהדר כהן גדול בצאתו בשלום מן הקודש...
אשרי עין ראתה כל אלה"
(מתוך התפילה)

4. תפילת מנחה

ביום כיפור קוראים בתורה גם לאחר תפילת מנחה (שלא כמו בשאר המועדים). מוציאים ספר תורה אחד וקוראים בו בפרשת "אחרי מות".
הפטרה – קוראים את ספר יונה.

5. תפילת נעילה

זוהי תפילה מיוחדת רק ליום הכיפורים הנאמרת סמוך לשקיעה בסוף היום הקדוש שאז שערי שמים עומדים להנעל, והקב"ה חותם את הדין לכל הברואים.
בסיום תפילת נעילה תוקעים בשופר.

א-ל נִזְרָא עֲלֵיךָ
הַמְצִיא לָנוּ מְחִילָה
בְּשַׁעַת הַנְּעִילָה

(מתוך פיוט לתפילת "נעילה")

תשבץ

פתרו את התשבץ לפי ההצגות שבעמוד הבא, מ'מין לשמאל, מ'מסעלה למטה.
לאחר הפתרון הציבו את האותיות במקום המספרים ותקבלו קטע מתפילה.
הימים הנוראים.

6	5	4	3	2	1
9	8	7	6	5	4
12	11	10	9	8	7
17	16	15	14	13	12
20	19	18	17	16	15
24	23	22	21	20	19
29	28	27	26	25	24
35	34	33	32	31	30
44	43	42	41	40	39
49	48	47	46	45	44
53	52	51	50	49	48
59	58	57	56	55	54
61	60	59	58	57	56

התפילה שהתקבלה:

8 ק 26 צ 7 8 10 6 50 5 7 8 2 7 1 5 7

27 7 13 5 12 15 6 13 6 2 41 14

8 13 6 1 19 8

הגדרות לתשבץ

מאמנה למטה:

1. חלק מתפילת ראש השנה: מלכויות, זכרונות ו.....
2. ילד לאביו.
3. גוי, אומה
4. ביתנו בחג הסוכות (כתיב חסר).
5. החודש הראשון בשנה.
6. שיר בלי ראש.
8. "אין _____ שווה בנזק המלך" (מגילת אסתר)
9. האורחים בחג הסוכות (כתיב חסר).
10. "כפות תמרים", מארבעת המינים.
12. ההיפך ממותר.
14. מילת שאלה.
15. עובר ממקום למקום.
17. שתי האותיות האחרונות של "אלול".
19. אחד משבטי ישראל.
22. מארבעת המינים, שלא נקשר עם הלולב.
23. "ו' _____ ד' את לבבך" (דברים).
25. דרישת שלום בקיצור (בראשי תיבות).
27. ענן.
29. מוט שהיו משחילים בכלי המקדש כדי שיוכלו לשאתם.
30. היום הקדוש שבו גם צמים (שתי מילים).
31. אדם חשוב, מורה הלכה.
33. מארבעת המינים.
35. אחד מהאיברים.
37. "סור מ _____ ועשה טוב".
40. תפילה שאומרים בליל יום כפור: "כל _____".
42. אות הנצחון, סימן לתשובה נכונה.
43. מתנהג בחסידות.
44. כינוי לעם ישראל, בדברים פרק ז' פס' ו' (שתי מילים).
46. השלימו: "לך _____ כי שחת עמך".
48. חלק מתוך ספר או מחברת.
49. אות אנגלית.
51. מחלו אחד לשני.
52. בן העיזים (מובא לקרבנות).
56. מתכסה בשמים בראש חודש.
57. " _____ תשיבנו ריקם מלפניך" (מהתפילה).
58. מילה שמשמשים בה לזירוז.
59. החודש שלפני אלול.

מינין SKNES:

1. שמו של חודש תשרי לפי התורה.
4. עונת השנה בתקופת תשרי (כתיב מלא).
7. קידומת הולנדית.
8. תעודת כשרות למאכלים.
11. אביו של קורח: "ויקח קרח בן _____" (במדבר ט"ז א').
12. מדורה! דליקה!
13. אחד מהסימנים של ראש השנה, שגרעיניו מרובים.
16. מי מכונה בתורה "בעל החלומות".
18. מסך על חלון.
20. השבט השלישי והחשוב.
21. אריג.
22. האיש הראשון בעולם.
24. סוד.
26. השלימו: "וחננו מאתך חכמה בינה ו _____".
28. האיבר החשוב שפועם (דופק) כל הזמן.
30. נאמן, הוגן
32. מלך סדום (בראשית י"ד, ב').
34. אחד משמותיו של ראש השנה: "יום ה _____".
36. בן בארמית
38. פרח גינה המכונה שושנה.
39. לחם מן השמים שאכלו במדבר.
41. "הללוהו במינים ו _____" (תהילים)
45. מי שמלאכתו לעשות כדים.
47. ממני לוקחים בארבעת המינים, לפחות שלושה.
50. מקום שם גדלים האתרוגים.
53. מצב של סליחה והתפייסות בין אנשים.
54. מילת צער.
55. בסמוך אליו.
57. בעקבותי.
59. השלימו: "ילכו מחיל _____ חיל".
60. המעין ממנו שואבים מים לבית המקדש.
61. שמחה בחג הסוכות: "שמחת בית ה _____".

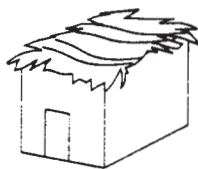

פרק ה

סוכות

מצוות חג הסוכות

א. **ישיבה בסוכה** – שנאמר: "בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח..." (ויקרא כ"ג, מ"ב).

ב. **ארבעת המינים** – שנאמר: "ולקחתם לכם פרי עץ הדר, כפות תמרים, ענף עץ עבות וערבי נחל..." (ויקרא כ"ג, מ).

ג. **שמחה** – שנאמר: "ושמחת בחגך... והיית אך שמח" (דברים ט"ז, י"ד-ט"ו).

ובזמן שבית המקדש היה קיים היו נוהגות שתי מצוות נוספות:
 1. עליה לרגל
 2. ניסוך המים

האדמו"ר ר' לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל היה רגיל להיות ניעור כל אותו לילה הראשון של חג הסוכות, יושב ומצפה - מתי יאיר היום ויגיע זמן נטילת לולב. כיון שהגיע זמן נטילתו היה מזדרז לקיים את המצוה. פעם אחת רץ רבי לוי יצחק ליטול את אתרוגו שהיה מונח בקופסה - בתוך תיבה של זכוכית. בהתלהבות של קדושה פשט את ידו לקחת את האתרוג, נשברה הזכוכית ונפצעה ידו. ור' לוי יצחק מברך ומנוענע בארבעה המינים כשידיו מלוכלכות בדם, ואינו מרגיש כלל בכך...

מצות ישיבה בסוכה

זמן החג

מצוה מן התורה לשבת בסוכה שבעה ימים.

עיינו בחומש ויקרא פרק כ"ג כסוק ל"ד וכסוק מ"ב והשלימו את הכסוקים
הנ"ל ימים את לילן הישיבה בסוכה:

"..... יום לחודש ה..... הזה

..... ימים..."

"בסוכות תשבו..... כל האזרח בישראל".

"בחמישה עשר" - יום ט"ו בתשרי. זהו היום הראשון של חג הסוכות.
"לחודש השביעי" - תשרי הוא החודש השביעי לפי מנין החודשים
של התורה המתחיל מניסן.

באיזה חודש יצאו בני ישראל ממצרים?

בחודש....., ואז ציוה עליהם הקב"ה להכנס לסוכות, שנאמר:

(שמות י"ב, ל"ז) "....."

אבל אנחנו יושבים בסוכות בחודש..... ולא בחודש..... מדוע?

מכיון שבניסן, שהוא חודש האביב ומזג האויר נעים, רגילים
בני האדם לצאת מבתיהם לנפוש בסוכות, ובתשרי כולם חוזרים
לבתיהם מפני שמתקרבת עונת הגשמים.

אבל בני ישראל יוצאים דוקא בתשרי כדי שיראו כולם כי העם
של הקדוש ברוך הוא שומע בקולו ומאמין בו, ולא מפחד מהגשמים
ומהקור ויוצא מביתו לסוכות אך ורק מפני ציווי ה'!

שמות החג

א. **חג הסוכות** = שנאמר: "חג הסוכות תעשה לך" (דברים ט"ז, י"ג).

נחלקו חכמים (מדוע) נקרא שמו חג הסוכות.
 דעה א': זכר לענני הכבוד שליוו את בני ישראל מצאתם
 ממצרים עד כניסתם לארץ ישראל, ולזכרם ציוה לנו הקב"ה
 לשבת בסוכות כדי שנזכור את ניסיו ונפלאותיו.
 דעה ב': זכר לסוכות שעשו ישראל בשעת חנייתן, שנאמר:
 "ויסעו מרעמסס סוכותה" (שמות י"ב, ל"ז). (סוכה, דף י"א ב')

ב. **חג האסיף** = שנאמר: "באסף מגרנך ומיקבך" (דברים ט"ז, י"ג).

חג הסוכות חל בתקופת הסתו, בתקופה זו אוספים את
 התבואה מהשדות לבתים לפני בוא הגשמים.

ג. **זמן שמחתנו** = שנאמר: "ושמחת בחגך... והיית אך שמח"
 (דברים ט"ז, י"ד-ט"ו).

בחג הסוכות כתבה התורה פעמיים את ענין השמחה בחג.
 מה המיוחד בחג הסוכות, שבו נצטוינו דוקא על השמחה
 יותר משאר החגים?

בראש השנה וביום הכיפורים יישרנו את הלב ע"י תשובה
 ומעשים טובים ונעשינו נקיים וטהורים, ועל כן השמחה
 גדולה כפי שנאמר: "ולישרי לב - שמחה".
 מי שזוכה ליישר את הלב - זוכה לשמחה.

ההייבים בסוכה

- א. נשים, עבדים וקטנים.
- ב. ההולך בדרך לצורך מצווה.
- ג. המצטער, כגון: מחמת תנאי מזג האויר.

- א. האוכל פת יותר מכביצה. (שזה 54 גרי ומעלה), חייב בסוכה ומברך: "לישב בסוכה".
- ב. האוכל עוגות יותר משיעור כביצה חייב בסוכה, אך לא יברך: "לישב בסוכה".
- ג. האוכל מהעוגה באופן שקובע סעודתו עליה - (שאוכל כשיעור שלש ביצים ומעלה), חייב בסוכה ומברך: "לישב בסוכה".
- ד. הישן אפילו שנת עראי.

לפני כל אכילת קבע מברכים:
 "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו
 וצונו לישב בסוכה".

נוי סוכה

אמרו חכמים: "זה א-לי ואנוהו"
 - התנאה לפניו במצוות
 ועשה לפניו סוכה נאה,
 לולב נאה ושופר נאה..."

(שבת קל"ג)

כל המצוות צריכות להעשות בהידור, בנוי ובתפארת. למדו זאת חכמים מהכתוב "זה א-לי ואנוהו" (שמות ט"ו, ב') במיוחד מצווה להתנאות במצות סוכה שנעשית יחד עם מצות ארבעה מינים, שהידורם הוא מעיקר המצווה. לכן חייבים לנהוג בסוכה בכבוד: מכניסים בה כלים נאים, פרחים ומצעים יפים, מדליקים בה נרות יפים ומקשטים את דפנותיה בציצים ופרחים, כדי להראות עד כמה חביבה עלינו מצות סוכה. אין מכניסים לסוכה כלים שאינם מכובדים, כגון: סירים, פח אשפה, כלים ריקים או כלים עם שאריות של אוכל.

תזכורת!

אם נפלו קישוטים מהסוכה ביום טוב או בשבת, אסור להרימם ולהחזירם למקומם, מפני שהם מוקצה!

מהי סוכה כשרה?

א. אפשר לבנות סוכה מכל דבר, העיקר שיהיו שלושה או ארבעה דפנות שעומדות יפה ולא זזות ממקומן, ולכן אין לבנות סוכה מסדינים.

ב. הדפנות צריכות להיות קרובות לרצפה, שלא יהיה רווח מהרצפה יותר מ-24 ס"מ (3 טפחים).

ג. מידות הסוכה:
 אורך ורוחב לא פחות מ-56 ס"מ (שבעה טפחים).
 גובה לא יותר מ-960 ס"מ (עשרים אמה),
 ולא פחות מ-80 ס"מ (עשרה טפחים).
 המשנה מן המידות הללו סוכתו פסולה (המידות לפי ר' חיים נאה).

ד. מהו סכך כשר?

1. הסכך צריך להיות צמח התלוש מן הארץ שאינו מקבל טומאה, כגון: ענפי אילן, נסרים של עץ וכדומה, שנאמר: "באספך מגרנך ומיקבך" (דברים ט"ז, י"ג).
2. הסכך צריך לתת צל בסוכה באופן כזה שיוכלו לשבת בסוכה, שיהיה "צלתה מרובה מחמתה" - הצל מרובה מחום השמש, אבל שקרני השמש תחדורנה מעט ולא יהיה "סכך מעובה", כלומר, סכך צפוף ועבה שאי אפשר לראות דרכו את כוכבי השמים.

ה. אין להקים את הסוכה מתחת לגג, אלא שתהא תחת כיפת השמים.

הגאון החיד"א זצ"ל מצא רמזים אחרים להלכות עשיית הסוכה בתיבה "סכה":

- ס - המהזרים עושים לסוכה ארבע דפנות שלמות כאות ס.
- כ - ויש שעושים רק שלוש מחיצות שגם בהם מוכשרת הסוכה.
- ה - ויש שאינם עושים אלא שתי דפנות והשלישית אינה אלא טפה, שכן גם סוכה כזו כשרה היא לפי ההלכה.

(יינה של תורה)

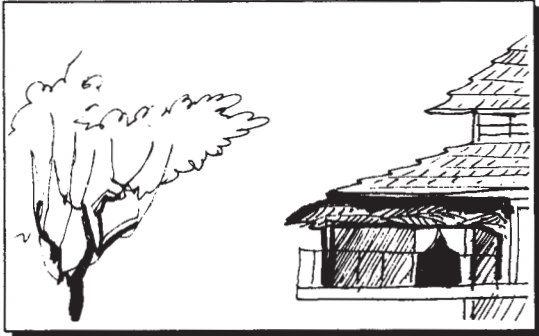

הסוכה הכשרה

לפניכם יש סוכות שונות.

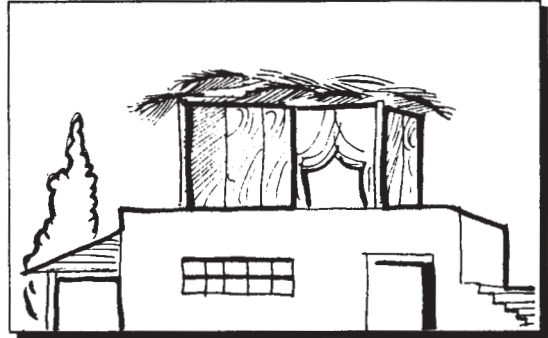

סמנו עיטול מתחת לכל סוכה סביב המילה "כשר" או "כסול" וכתבו מקווע.

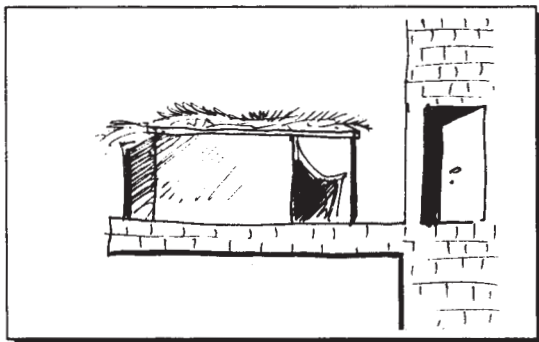
כשר / כסול

מדוע?

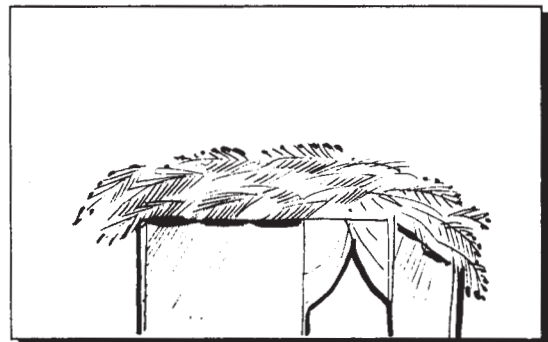
כשר / כסול

מדוע?

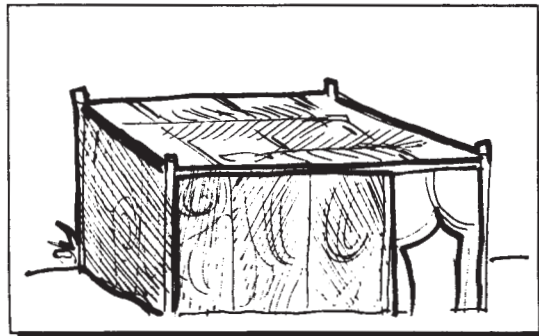
כשר / כסול

מדוע?

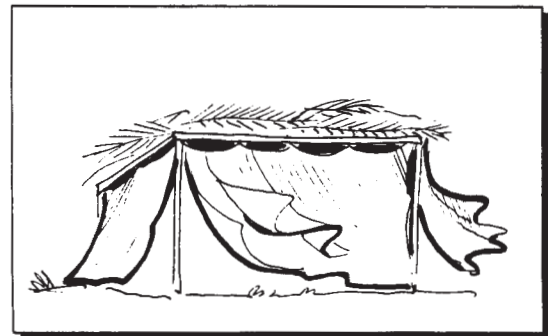
כשר / כסול

מדוע?

כשר / כסול

מדוע?

כשר / כסול

מדוע?

האושפיזין

בסוכות באים להתארח אצלנו האושפיזין.
 מי הם האושפיזין? אושפיזין זוהי מילה בארמית שפירושה: אורחים.
 האורחים שבאים לסוכתנו הם שבעת אבות האומה:
 אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד.
 בכל יום מתארח אחד מן האושפיזין לפי הסדר:

לפני שיושבים בסוכה מזמינים את האושפיזין בדרך כבוד ואומרים:
 "עולו אושפיזין עילאין קדישין", כלומר: היכנסו אורחים עליונים
 קדושים. "עולו אבהן עילאין קדישין" - עולו אבותינו עליונים
 קדושים. "למיתב בצלא דמהימנותא עלאה" - לשבת בצל האמונה
 העליונה. "בצלא דקודשא בריך הוא" - בצלו של הקב"ה.
 אחר כך מזמינים את אורח היום עם יתר האושפיזין שנילווים אליו.

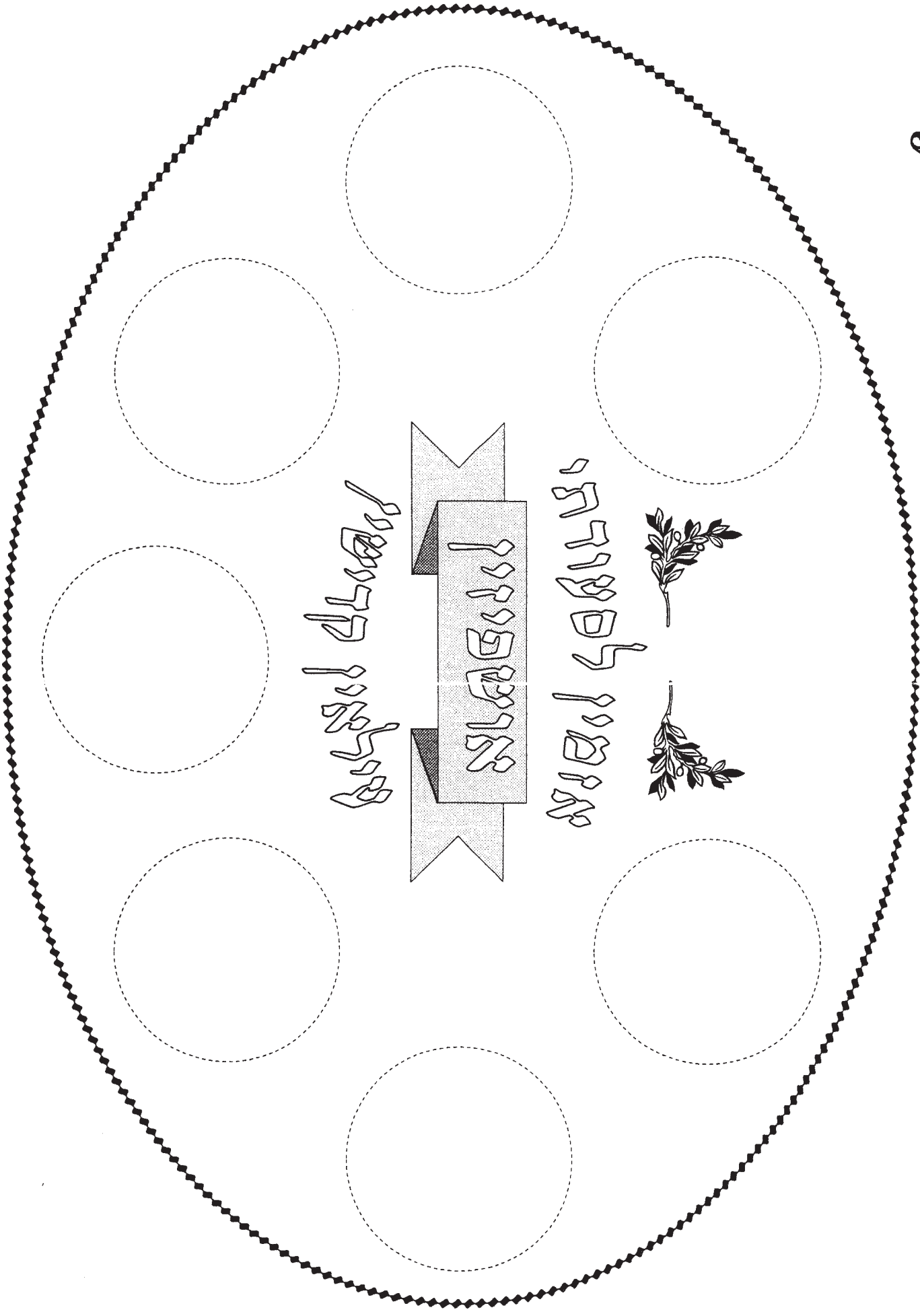
מנהג יפה להכין כסא נאה בסוכה ולפרוס עליו מפה
 ולהניח עליו ספרים קדושים ואומרים:
 זה כסא של אושפיזין.

הבה נקשט את סוכתנו!

לפניכם קישוט של אושפיזין לסוכה. צבעו את הזיורים של האושפיזין,
 גזרו אותם והדביקו במקומם הנכון לפי סדר האושפיזין על האליפסה
 שבצמוד הבא.
 והרי לכם קישוט לסוכתכם!

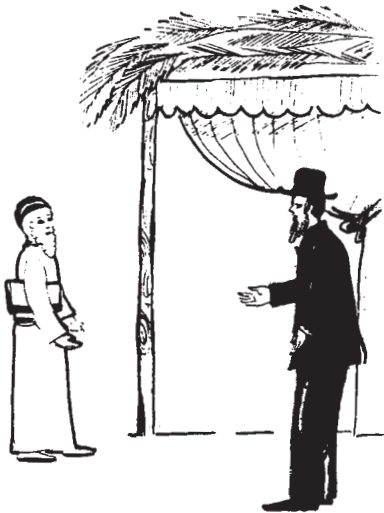
אורשפון

אומן לסעודה

פילאן קדיש

הכנסת אורחים

הגאון ר' חיים, בסכה לא יושב
 כל גופו מאד כואב.
 למצטער - אסור,
 מהמצוה הוא פטור.
 בא אורח לסכה,
 ר' חיים לא ישב בסעדה -
 חשוכה בשבילו המנוחה.
 האורח מסתדר,
 בעצמו מתכבד.
 אך לפתע,
 יורד ר' חיים מהמטה,
 נכנס לסכה -
 להנעים לאורח בשיחה
 שעה שאוכל הסעדה.
 לאורח כך הודה:
 "ר' חיים פטור מסכה,
 אבל הכנסת אורחים
 לא פוטרת החולים!"

ארבעת המינים

מצוה מן התורה ליטול ארבעה מינים בחג הסוכות, שנאמר:

"ולקחתם לכם ביום הראשון
פרי עץ הדר כפת תמרים
וענף עץ עבות וערבי נחל..."
(ויקרא כ"ג, מ')

- "פרי עץ הדר" - האתרוג.
- "כפות תמרים" - הלולב.
- "ענף עץ עבות" - ההדס.
- "ערבי נחל" - הערבה.

בתורה מופיעים ארבעת המינים בשמות שונים מהשמות שאנו מכירים. שמות אלו מלמדים אותנו על התכונות המיוחדות של כל מין ומין:

פרי עץ הדר - האתרוג

"פרי עץ" - שגדל על העץ וטעמו כטעם העץ.
"הדר" - מכיוון שאינו מתקלקל על העץ גם אם לא נקטף בזמנו נקרא "הדר".

כפות תמרים - הלולב

"כפת" - בתורה נכתב ללא האות ו', כדי ללמדנו שנוטלים לולב אחד.
"תמרים" - נלקח מעץ הדקל, שעליו גדלים התמרים.

ענף עץ עבות - ההדס

"עבות" - שענפיו קלויים כעבותות וכחבלים.

ערבי נחל - הערבה

"ערבי נחל" - דרכן של הערבות להיות גדולות על שפת נחלים.

ברכת המצווה

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו
על נטילת לולב". וביום הראשון מוסיפים: "ברוך אתה... שהחיינו
וקיימנו והגיענו לזמן הזה".

הבה נתאים

א. מתחוקו בין השמות של ארבעת האינים כפי שאנו מכירים, לבין שמותיהם שנכתבו בתורה.

* אתרוג	* ענף עץ עבות
* הדס	* כפות תמרים
* ערבה	* פרי עץ הזר
* לולב	* ערבי נחל

ב. השלימו את הטבלה הבאה:

מה למדנו משם זה?	השם מן התורה	המין
		אתרוג
		לולב
		הדס
		ערבה

"ולקחתם לכם" – במקח ולא בגזל, לולב הגזול והיבש פסול.
 אדם לוקח לולב לזכות בו ואם יהיה גזול צווח לפני הקב"ה
 ואומר: "גזול אני, חמוס אני!"
 ומלאכי השרת אומרים: "אוי לזה שנעשה סניגורו קטיגורו".
 (מדרש רבא ויקרא ל')

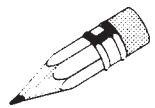
ארבעת המינים רמז לישראל

ארבעת המינים הם סמל לארבע קבוצות בעם ישראל:

- האתרוג** - מסמל את אלה שיש בהם תורה, ויש בהם מעשים טובים כמו האתרוג, שיש בו טעם ויש בו ריח.
- הלולב** - מסמל את אלה שיש בהם תורה בלבד, כי בלולב יש טעם בלבד - התמרים שגדלים עליו.
- ההדס** - מסמל את אלה שיש בהם רק מעשים טובים, כמו ההדס שיש בו רק ריח טוב.
- הערבה** - מסמלת את אלה שאין בהם תורה ואין בהם מעשים טובים, כמו הערבה שאין בה טעם ואין בה ריח.

כשם שארבעת המינים מאוגדים ביחד, ומברכים עליהם ומייחדים עליהם את שמו של הקב"ה, כך צריכים להתאחד כל הקבוצות בעם ישראל, כדי לעשות נחת רוח לבורא העולם.

השלימו את הטבלה הבאה:

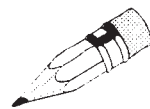
שמי	יש בי	אין בי	מסמל קבוצה מישראל ש...
אתרוג			
לולב			
הדס			
ערבה			

"ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם"

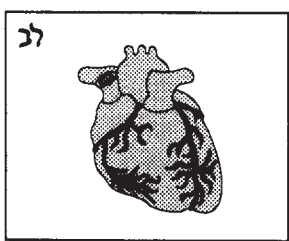
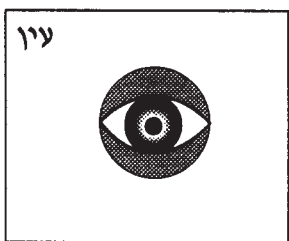
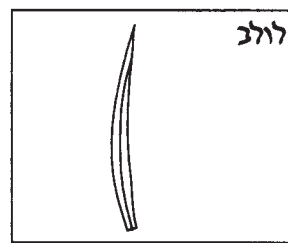

נמשלו ארבעת המינים לאיברים

חשבו לאיפה איבר מאיברי אופנו מתאים כל מין מארבעת המינים?

מתחן קו.

"ולקחתם לכם" - ר' נפתלי מרופשיץ זצ"ל היה אומר:
מדקדקים מאד באתרוג שלא תהא עליו שום פגימה,
כי אתרוג דומה ללב - ויותר מכל האיברים מסוכנת
פגימה וקלקול כלשהו בלב...

(יינה של תורה)

כשרותם של ארבעת המינים

נאמר בתורה: "זה אֵילי ואנוהו" (שמות ט"ו, ב'). דרשו חכמים: "התנאה לפניו במצוות". כלומר, כל דבר שעושים לכבוד הקב"ה צריך להיות נאה ומובחר. ובפרט מדקדקים בהידור מצות ארבעת המינים.

הידורם של ארבעת המינים הוא מעיקר המצוה.

ולכן אסור שיהיה באחד מארבעת המינים יובש או שבירה, כגון: לולב קטום (שבור בראשו), אתרוג שנפל לו הפיטם, הדס או ערבה שעליהם יבשים.

דיני לולב

- א. ארכו לפחות 4 טפחים (32 ס"מ).
- ב. שדרתו ישרה לכל ארכו.
- ג. כולו ירוק ולח.
- ד. עליו סמוכים לשדרה שיראה כגוף אחד.
- ה. רוב עליו סגורים.

לולב פהודר:

שהעלים העליונים סגורים כאחד.

דיני אתרוג

- א. גדלו לפחות כביצה (57 גרם).
- ב. שיהיה בו עוקץ ששקוע מלמטה.
- ג. שלם ולא חסר.
- ד. למטה רחב ולמעלה הולך וצר.
- ה. שיהיה מותר באכילה.

אתרוג פהודר:

יפה ונקי מכתמים

דיני ערבה

- א. ארכה לפחות 3 טפחים (24 ס"מ).
- ב. העלים לא עגולים אלא ארוכים וצרים.
- ג. כולה ירוקה וחלה.
- ד. נשרו רוב עליו - פסולה.

ערבה פהודרת:

- ◆ גדלה זוקא על נחל
- ◆ עלה קטן בראשה (ולכלוב)

דיני הדס

- א. ארכו לפחות 3 טפחים (24 ס"מ).
- ב. הדס משולש - שלושה עלים יוצאים מקנה אחד.
- ג. מלכתחילה משולש כולו, בדיעבד משולש רק ברוב ארכו.
- ד. כולו ירוק ולח.
- ה. שהעלים יהיו שלמים - לא חסרים ולא שבורים או סדוקים.

הדס פהודר: שיש בו ריח טוב.

ח' ? ה

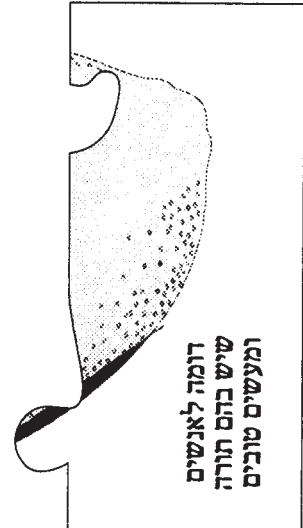
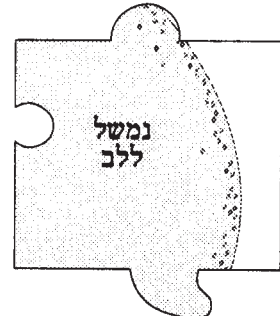
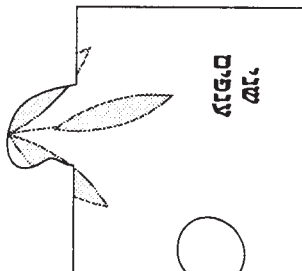
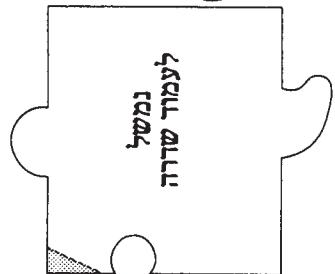
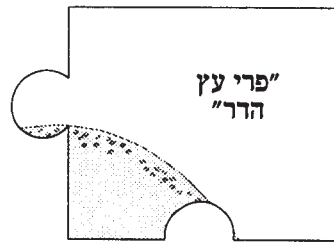
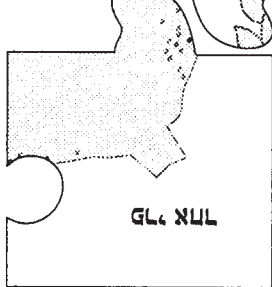
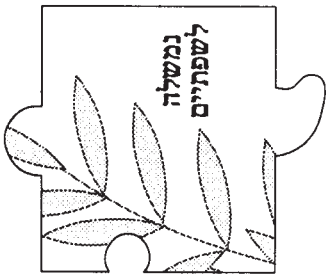
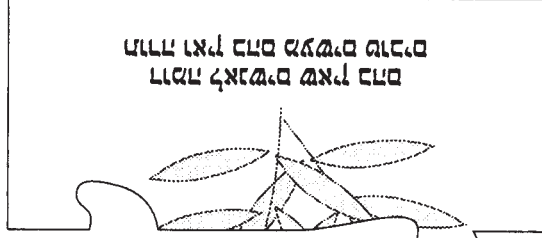
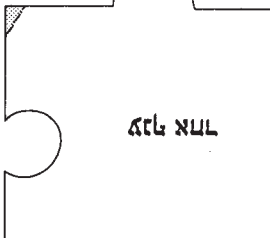

חג הסוכות נמשך שבעה ימים אך נוטלים לולב רק שש פעמים - הכיצד?

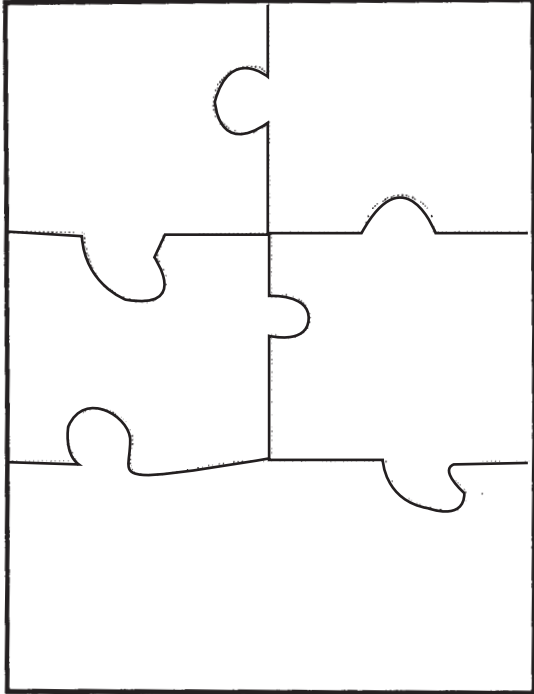

נרכיב את ארבעת המינים

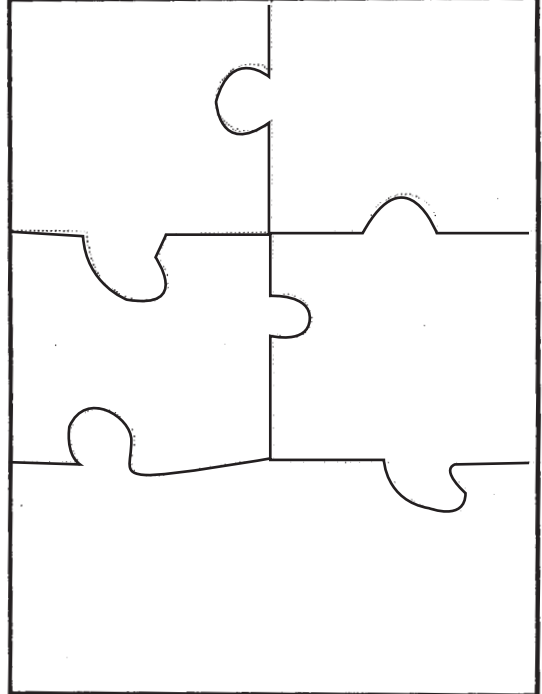
הוראות הרכבה: לפניכם עשרים חלקי פאפא. ספרו אותם.
 על כל אחד מארבעת המינים נכתבו רמזים. שייכו אותם לכל אחד מארבעת המינים
 והרכיבו את הפאפא בעמוד הבא. אם תחברו נכון - תקבלו את ארבעת המינים.

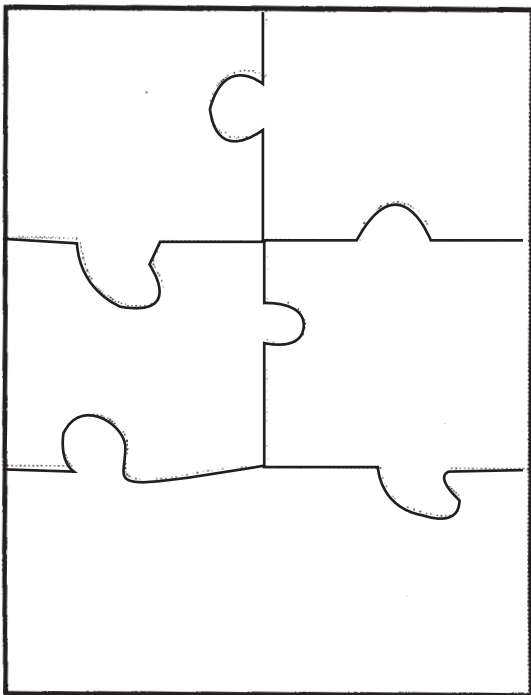
לולב

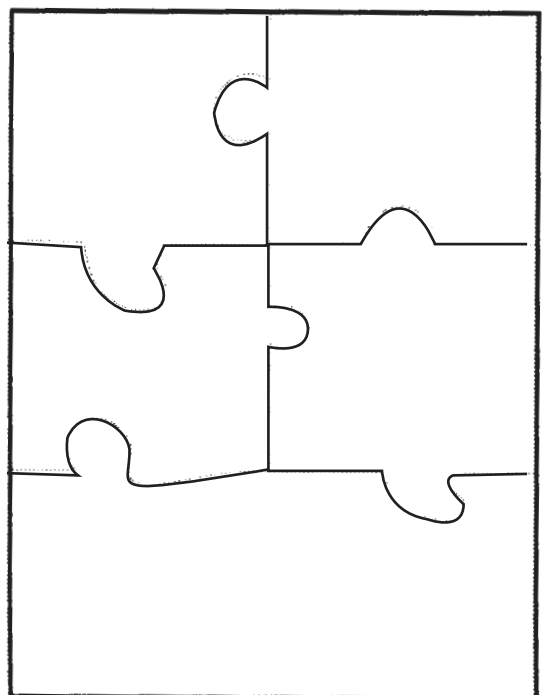
אתרוג

ערבה

הדס

האיגוד - נוי והידור מצוה

"אין אוגדים את הלולב אלא במינו, דברי ר' יהודה.
 ר' מאיר אומר: אפילו בחוט. אמר ר' מאיר: מעשה באנשי
 ירושלים שהיו אוגדים את לולביהן בגימוניות (חוטים)
 של זהב. אמרו לו: במינו היו אוגדין אותו מלמטה".

(משנה סוכה ל"ז ב')

א. מדוע אוגדים?

מצוה לאגוד (לחבר) את שלושת המינים: הלולב, שתי הערבות ושלושת
 ההדסים - באיגוד אחד, משום נוי והידור מצוה, שנאמר: "זה אלי ואנוהו"
 (שמות ט"ו ב'). "ואנוהו" - במצוות: לולב נאה וארבעה מינים מאוגדים.

ב. סדר האיגוד:

- ◆ כל מין יעמוד כדרך גדילתו: ראשו למעלה ומקום ניתוקו מהעץ
 - למטה.
- ◆ הלולב יעמוד במרכז האיגוד.
- ◆ שלושת ההדסים יעמדו מסביב ללולב. כלומר: הדס אחד צמוד לפני
 הלולב, ההדס השני יעמוד מימין ללולב, וההדס השלישי יעמוד
 משמאל ללולב.
- ◆ הערבות יעמדו משני צידי ההדסים, אחת מימין ואחת משמאל.
- ◆ ראש הלולב יהיה גבוה מעל ראשי ההדסים והערבות לפחות בטפח
 (טפח = 8 ס"מ).

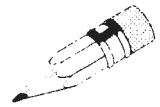
ג. ציפה וכיצד אוגדים?

- ◆ אפשר לאגוד בכל דבר שמאגד (מחבר) אבל מן הראוי לאגוד
 בעלי הלולב וכך נוהגים.
- ◆ מספיק לקשור קשירה אחת, אך נוהגים
 לעשות כמה קשרים זה למעלה מזה.
- ◆ צריך לאגוד את הלולב מבעוד יום - טרם כניסת החג, כדי שלא
 יעבור על איסור קושר.

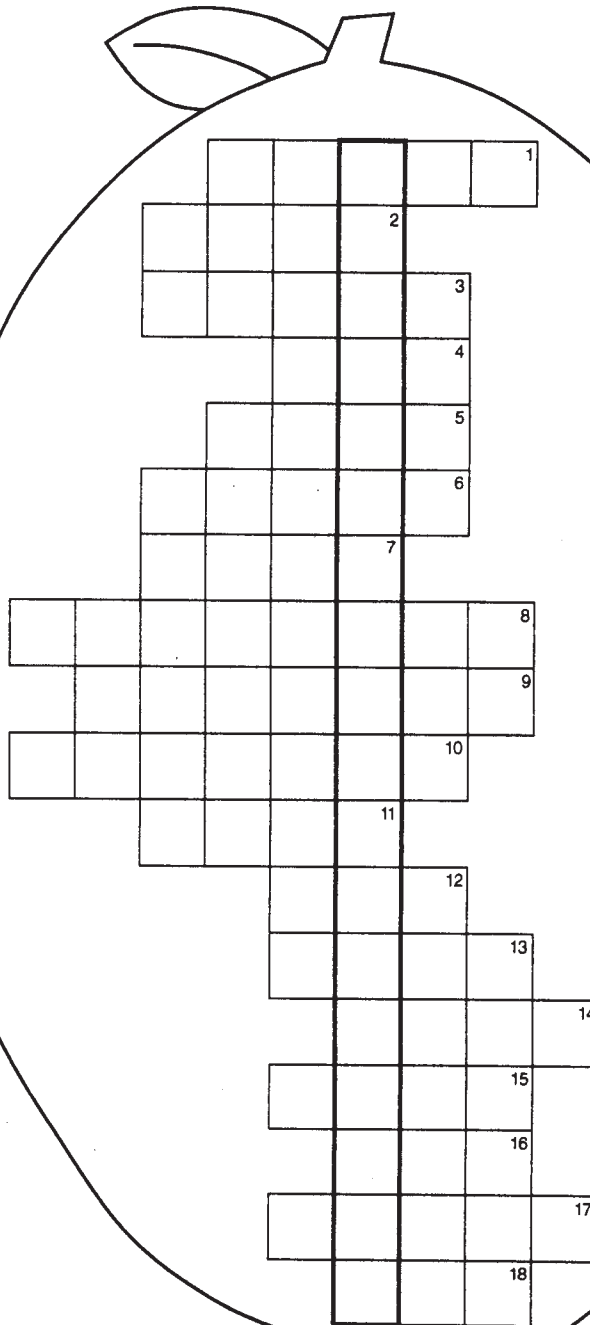
חג שמחה!

פתרו את התשבץ לפי ההצרות שבצד.

הגדרות לתשבץ

1. גדלות על שפת נחל.
2. הבית בחג הסוכות.
3. "כן נזכה לישב בסוכת עורו של"
4. גג הסוכה.
5. "כפות תמרים".
6. פרי עץ הדר, מארבעת המינים.
7. חודש השביעי.
8. שבעת הרועים.
9. הערבה נקראת בתורה "....."
10. קישוטי הסוכה.
11. "מצוה גדולה להיות ב....."
12. הסוכה אינה דירת.....
13. במדבר היינו מוקפים ב..... ענני כבוד.
14. הלולב נקרא בתורה: "..... תמרים".
15. שם אחר לחג הסוכות.
16. במוסף שמיני עצרת מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד ה.....".
17. "ענף עץ עבות".
18. בסוכות מרבים לבקש על.....

בטור החודש מופיע כסוק בענין החט, מהו?

.....

ארבעה מינים

הניעו ראש ההדסים:
 "עלינו - עמוסים,
 זה סימן למעשים!
 די לדבורים,
 מכלם אנחנו מיחסים!"

לולב הדס וערבה
 פרצה ביניהם מריבה
 כל אחת עצמה מחשיבה
 מזולתה יותר טובה,
 פי מאה, אולי, שוה!

לא שתקה הערבה,
 פעמים לא חשבה,
 מיד התערבה - להדסים משיבה:
 "מי ישוה לה בטוב לבה?!"
 נשמע קולה ברמה -
 "משכני בגדות נחל וימה
 שרשי - עמקים באדמה,
 ענפי - מצלים בימות החמה.
 צפור-שיר תמצא מקומה,
 לשעת לילה, לתנומה."

ראשונים מעשיים
 התחילו הדסים:
 אין כמותם מיחסים!
 כשגשם ומטר יורדים
 בדי העלים - עומדים
 בצבעם הירק - תמידים.
 ריח טוב בסביבה מפיצים!

זכרו נא, חביבי!
 זמן גלות, צרות רבות
 כהנים תלו הפנורות
 על עצי הערבות!"

עת נפרדת השבת
 הנשמה היתרה - עוזבת
 ריח הדסים - משבת
 לנפש הנעצבת!
 קרב ובא סכות
 חובה לקחת "עץ עבות"
 שלשה - כנגד האבות
 אברהם יצחק ויעקב

הפרי מתק לאין ערוך
 אמא מגישה לשלחן ערוך
 לחג, למאורע - מעדן מלך,
 בי הדקל, רב הצרף!
 אני רק לתועלת
 בי אין פסלת!
 בגאווה מתהלל
 באחרים מזלזל.

הצטערו אתרוגים
 שרבה המהומה, ועל מה?
 ידידים - כך נוהגים?
 זה לזה לועגים!
 המצוה לא מתקימת
 כשאחת מהן נעלמת,
 כל אחת משלה תורמת
 והחבורה - משלמת!

שלשה נכלמים
 שמעו לחכמים,
 אין וכוח של כבוד,
 די למריבה, לא עוד,
 והשמחה רבה מאד!

"במה אתם מתפארים?"
 הדסים בהם גוערים,
 "עליכם - חורים
 פרותיכם - לא אכילים!"

ערבה מתבישת,
 בקולה קצת נחלשת,
 אך קמעא מתאוששת:
 לספה - היא סוככת
 בהושענא רבה - מבשרת
 שלא תהא בצרת!

הזרקף תמר - הסב
 אחר הדס וערבה עקב
 "עלי, על-פי הצו,
 להשליט סדר במצב!"
 להפסיק המריבה - חשב
 זה תפקיד מכבוד הרב:
 "עץ נמוך, הדס שיח!

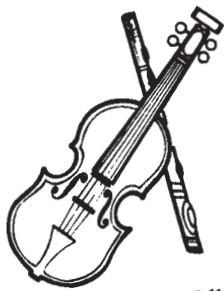
ערבה - קנה רך"
 בינו לבין עצמו שח,
 בדעתו חכך, מלמעלה גחך:
 "ממה לספה - סכך?
 ארבעה מינים, אבא, על מה מכרך?!"

מצות השמחה

שמחה כפולה ומכופלת יש בחג הסוכות.

בחג הסוכות הזכירה התורה את מצות השמחה שלוש פעמים:

- א. "ושמחתם לפני ה' אלוקיכם" (ויקרא כ"ג, מ').
- ב. "ושמחת בחגך..." (דברים ט"ז, י"ד).
- ג. "והיית אך שמח..." (דברים ט"ז, ט"ו).

שמחה גדולה ומיוחדת היתה בזמן שבית המקדש היה קיים, שנקרא בשם: **שמחת בית השואבה**.

מדוע נקראה שמחה זו בשם "בית השואבה"?

- א. על שם שהיו שואבים מבית המקדש רוח הקודש, שאין רוח הקודש שורה אלא בזמן שמחה.
- ב. על שם שאיבת המים ממעיין השילוח, כדי לנסך את המים על גג המזבח.

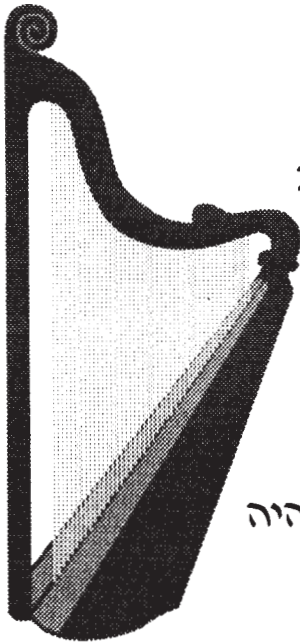
מהו 'ניסוך המים'?

היהודים היו באים לבית המקדש להקרבת קרבנות החג. וכשמגיע זמן ניסוך המים, היו יורדים הכהנים, הלויים, הזקנים והחסידים עם קהל רב מאוד, למעיין השילוח, כדי לשאוב מים. בזמן שאיבת המים היו שרים, מנגנים ורוקדים לשם ה' וכך היו עולים עד לבית המקדש, שם לקח כהן כד אחד של מים וכד שני של יין והיה מנסכם יחד על גג המזבח. וכך בכל שבעת ימי החג היו שואבים ומנסכים את המים בשמחה.

"מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו".

כיצד היתה נערכת שמחת בית השואבה?

הכהנים עסקו בעבודתם, הלויים עמדו בזוכנם ושאר ישראל במעמדם. כולם כאחד היו שמחים, שרים, רוקדים ומנגנים בזמן ניסוך המים. ובמיוחד היו זקני סנהדרין, חסידים ואנשי מעשה, עושים עסק גדול: מרקדים לפני העם באבוקות של אור שבידיהם, והיו זורקים אותן כלפי מעלה: זורקים אחת ומקבלים את השניה, ואין אחת נוגעת בחברתה. מרקדים ושרים והאבוקות מקפצות באויר למעלה, ואומרים שירות ותשבחות לה', וכל העם אנשים, נשים וטף עומדים ומסתכלים על גדולי ישראל ששמחים ושואבים רוח הקודש, וחולקים לקדוש ברוך הוא כבוד גדול. בזמן השמחה היו מדליקים ומאירים את העזרה עד שהאור היה יוצא ומאיר את כל ירושלים.

בזמן שהיה בית המקדש קיים, היתה שמחת בית השואבה נעשית בעסק גדול. ועכשיו, בעוונותינו, חרב בית המקדש, ואין לנו לא מזבח, לא קרבנות ולא ניסוך המים. אבל אנו שמחים בחג הסוכות שמחה יתירה, שאפילו שהקרבנות בטלו אין השמחה בטלה לעולם, שנאמר: "ושמחת בחגך... והיית אך שמח" (דברים ט"ז, י"ד-ט"ו), לכן נוהגים להתאסף בבתי כנסיות ולערוך חגיגות בליווי תזמורת לזכר שמחת בית השואבה.

אם התחפת כעס כשמחת בית השואבה, *אפס:*

.....?תני
?תנה
?תראית
?תראית

"הושענא רבא"

היום השביעי של חג הסוכות נקרא "הושענא רבא".
 מדוע נקרא בשם "הושענא רבא"?
 המילה "הושענא" חוזרת בתפילות פעמים רבות.
 "הושענא" = הושע נא! "רבא" = מרובה. כלומר: מרבים
 בתפילות ביום זה ומבקשים מהקדוש ברוך הוא ישועה.
 יום הושענא רבא הוא יום חתימת הדין, ולכן נוהגים להיות ערים
 כל הלילה ולאמר "תיקון להושענא רבא" - קוראים במשנה-תורה -
 ספר דברים, ואומרים תהלים - וכך מחברים את הלילה והיום
 בתורה ובתפילה מרובה.
 לאחר תפילת שחרית חובטים בקרקע חמש פעמים בחמש ערבות.

טעם המצוה

בחג הסוכות נדונים על המים, ערבי נחל גדלים
 על מים רבים ואם אין להם מים רבים הם נובלים מיד.
 כך אנו, אם אין לנו מים - אין לנו חיים.

ביום הושענא רבא לפני החשיכה, נוהגים להכנס לסוכה
 ולאכול דבר מה, כדי לקיים בפעם האחרונה את מצות סוכה.
 נפרדים מהסוכה ואומרים:

יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו
 שבזכות קיום מצות סוכה זאת שקיימנו
 נזכה ונחיה לשנה הבאה לישב בסוכה של
 לויתן כמו שנאמר 'התמלא בסוכות עורו'.
 אמן כן יהי רצון!

(מתוך המחזור)

"לישב בסוכה"

בסוכה שלפניכם מסתתרות מילים הקשורות לחג הסוכות.
חפשו אותם - במאופן ובמאונך ומימין ומשמאל (כמו בדוגמה).

ה	ל	ת	ר	א	נ
ד	ג	ו	ב	ר	ע
ס	ו	כ	ה	ו	ש
כ	ר	נ	ל	ו	ל
ה	ת	י	ז	י	ב
ב	א	ו	ש	פ	נ

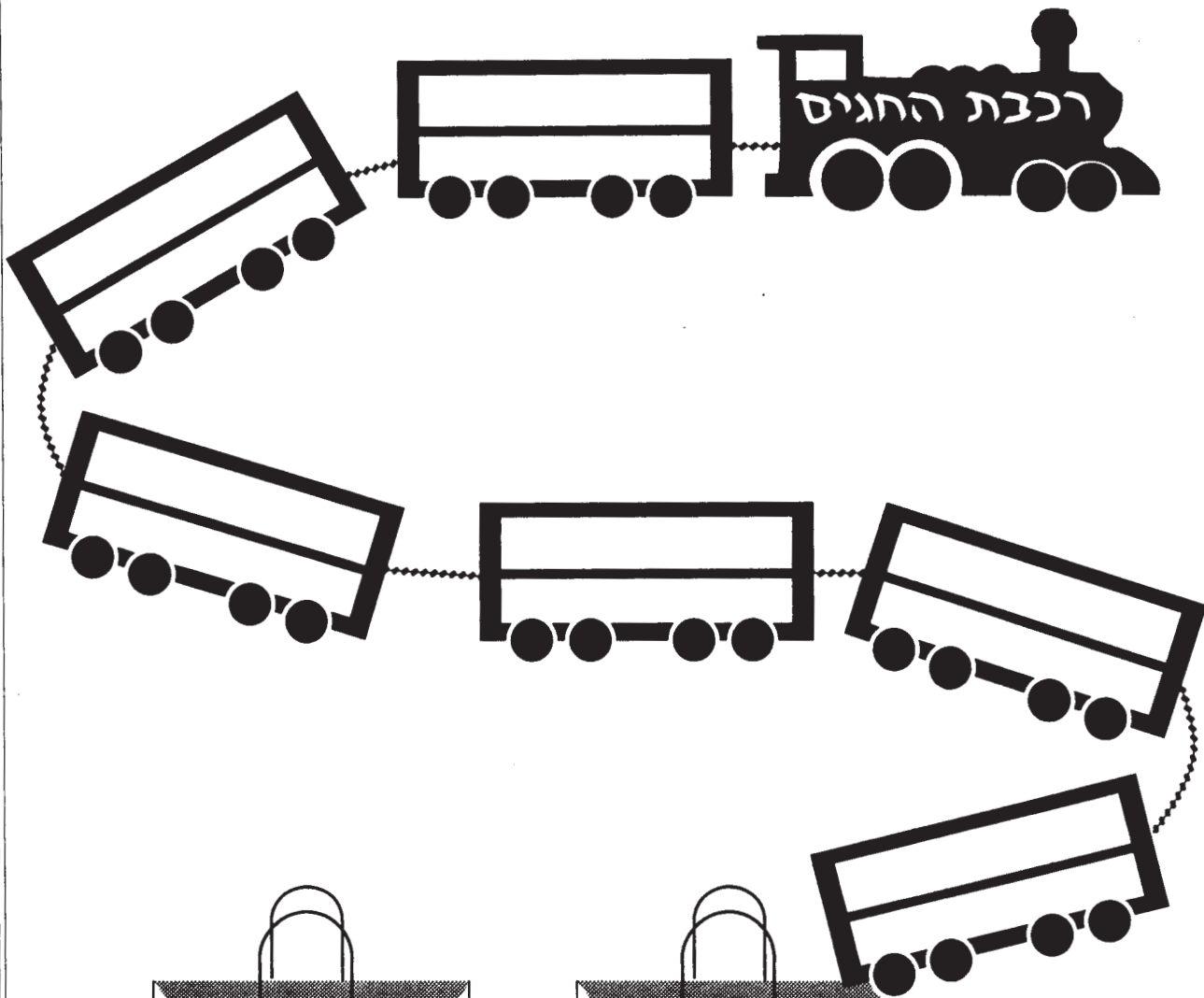
המילים המסתתרות:

סוכות, הדס, לולב, ערבה, אתרוג, הושענא רבה,
אושפיזין, שואבה, סוכה, דגל, סכה

רכבת החגים

לפניכם רכבת החגים. בכל קרון ישנם שני תאים. לתא השליון התאימו תאריכי משקית התאריכים, ולתא התחתון התאימו מועד משקית המועדים (בהתאמה).
 שיתו לב: כתבו את החגים כסדרם (העזרו בלוח השנה).

משקית התאריכים

ט"ז-כ"א בתשרי
 כ"א בתשרי
 כ"ג בתשרי
 ט"ו בתשרי
 כ"ב בתשרי
 י"ד בתשרי

משקית המועדים

אסרו חג
 חג הסוכות
 ערב סוכות
 שמחת תורה
 הושענא רבה
 חול המועד

פרק ו

שמחת תורה

שמחת תורה

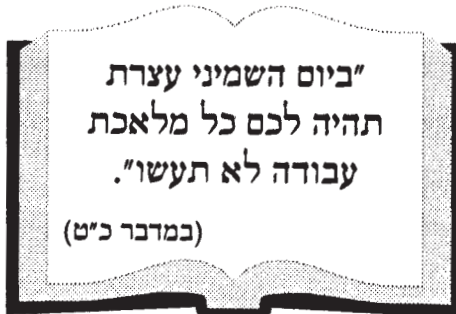
שמחת תורה הוא חג בפני עצמו ואינו חלק מחג הסוכות
אלא סמוך לו בלבד.

מדוע נקרא החג בשם שמחת תורה?

בכל שבת קוראים בתורה פרשה אחת מתוך פרשיות החומש.
בשמחת תורה קוראים את הפרשה האחרונה של התורה, פרשת
"וזאת הברכה" ומתחילים לקרוא את הפרשה הראשונה של התורה,
פרשת "בראשית".
שמחה עצומה שמחים על שזכינו לסיים ולהתחיל מחדש את התורה.
ורוקדים ומזמרים כל מיני זמירות ותשבחות לכבוד התורה.

יום שמחת תורה נקרא גם בשם שמיני עצרת.
שמיני – שהוא היום השמיני לחג הסוכות.
עצרת – שעוצרים בו ממלאכה.

"נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה"

דינים ומנהגים לשמחת תורה

בליל שמחת תורה אחרי תפילת ערבית מוציאים ספרי תורה מארון הקודש ועושים איתם שבע הקפות סביב הבימה של בית הכנסת. וכל הקהל רוקדים לפני ספרי התורה בשמחה גדולה ושרים ומזמרים ומבקשים מהקדוש ברוך הוא שתפילותינו יעלו לפני כסא הכבוד ויתקבלו ברצון.

את סדר ההקפות עושים גם בבוקר, אחרי מוסף, ונוהגים לעשות הקפות גם אחרי מנחה ואחרי ערבית במוצאי החג.

אחרי כל הקפה אומרים:
 "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"
 "ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלוך לעולם ועד"
 "אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא"

מפי א-ל, מפי א-ל, יברך את ישראל

ואין ברוך כבן עמרם
 ואין דורשה כישראל.

אין אדיר כה'
 אין גדולה כתורה

מפי א-ל, מפי א-ל, יברך את ישראל

ואין ותיק כבן עמרם
 ואין חומדה כישראל.

אין הדור כה'
 אין זכאה כתורה

מפי א-ל, מפי א-ל, יברך את ישראל

ואין ישר כבן עמרם
 ואין לומדה כישראל.

אין טהור כה'
 אין כבודה כתורה

(פיוט לשמחת תורה)

תפילות ההג

שונות	התפילה	הזמן
נוטלים לולב ומברכים עליו "על נטילת לולב" וברכת "שהחיינו".	תפילה לשלוש רגלים. גומרים את ההלל. קוראים בתורה את קרבן היום (מתוך פרשת פנחס) ומוסף לשלוש רגלים.	יום א' בסוכות ט"ו בתשרי
נוטלים לולב ומברכים עליו "על נטילת לולב" (חוץ משבת). בהושענא רבה חובטים ערבות.	תפילה של חול ומוסיפים "יעלה ויבוא". בשבת חוה"מ - תפילה של שבת, גומרים את ההלל. קוראים בתורה את קרבן היום (מתוך פרשת פנחס), ומוסף לשלוש רגלים.	חול המועד ט"ז בתשרי עד כ"א בתשרי
לפני מוסף אומרים את הפיוט "תיקון הגשם", ובמוסף מתחילים לאמר "משיב הרוח ומוריד הגשם".	תפילה לשלוש רגלים. גומרים את ההלל, מסיימים את התורה, מתחילים בספר בראשית ומוסיפים את קרבן היום, ומוסף לשלוש רגלים.	שמחת תורה כ"ב בתשרי

בברכת המזון מוסיפים בכל יום "יעלה ויבוא",
 "הרחמן הוא יזכנו לישוב בסוכת עורו של לזיתן",
 "הרחמן הוא ישפיע עלינו שפע קדושה וטהרה משבעה
 אושפיזין עילאין קדישין".

יהי רצון שתתקבלנה תפילותינו ברצון, אמן!

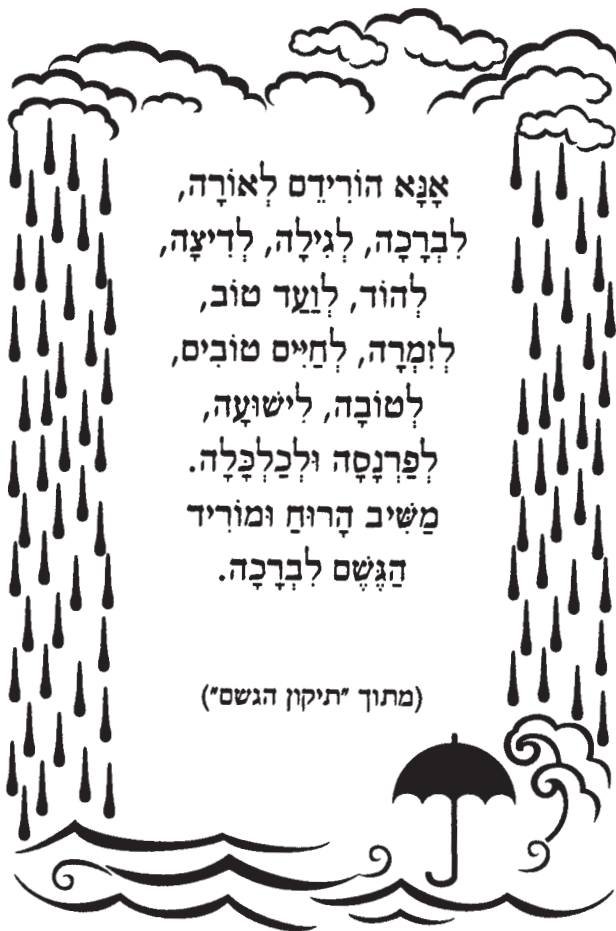

תיקון הגשם

בתפילת מוסף של שמחת תורה מתחילים לומר
"משיב הרוח ומוריד הגשם" במקום **"מוריד הטל"**,
 ולפני תפילת מוסף אומרים את הפיוט **"תיקון הגשם"**
 ובו מבקשים מהקדוש ברוך הוא שיפתח את אוצרו הטוב
 וישפיע עלינו גשמי ברכה.

מדוע לא מבקשים על הגשמים כבר בתפילת חג הסוכות?
 גשמים בחג – סימן קללה הם, כי אין יכולים לקיים מצות
 ישיבה בסוכה בשעה שגשמים יורדים.

משל למה הדבר דומה?

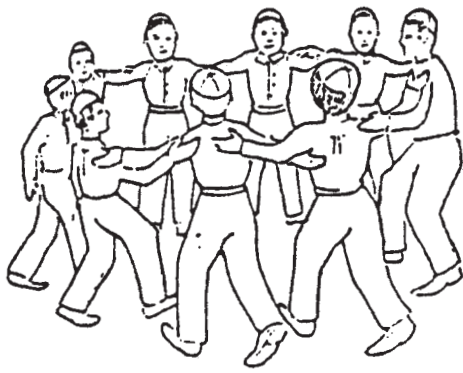
לעבד שבא להגיש לאדונו
 כוס משקה, ואדונו שפך אותה
 בפניו, ובכך רצה לומר לעבדו
 שאינו מקבל את מעשיו ברצון.

והנמשל:

אם יורדים גשמים בחג, ואיננו
 יכולים לשבת בסוכה, הרי זה
 כאילו מראים לנו משמים שאין
 מצוותנו מקובלת לפני ה'.
 לפיכך, לא מזכירים את
 הגשמים בתפילות חג הסוכות
 אלא רק בשמיני עצרת
 לאחר שעוזבים את הסוכה.

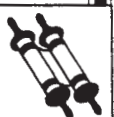
שמחה של מצוה

רוקדת החבורה
 בשמחת תורה,
 בהתלהבות דבוקה,
 בלי הפסקה,
 השמחה - פנימית,
 הדבקות - אמיתית.
 אברך אחד, צדיק,
 בצד עמד ולא רקד,
 רגע מעד, והסנדל קרע!

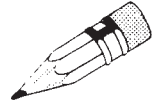
מעזרת נשים ראתה
 הרבנית שרה,
 מיד עזרה הושיטה -
 מביתה סנדל הביאה,
 ונתברכה בכן זכר,
 שהאיר העולם בתורה.

מספרים מספרים

כיצד קשורים המספרים שאנניכם לחודש תשרי?

4

.....

.....

.....

.....

.....

10

.....

.....

.....

.....

.....

7

.....

.....

.....

.....

.....

3

.....

.....

.....

.....

.....

5

.....

.....

.....

.....

.....

30

.....

.....

.....

.....

.....

שוחחו עם חבריכם:
 האם כתבתם אותם
 הדברים או שהיו לכם
 רעיונות שונים? הוסיפו
 רעיונות של חבריכם.

